

UiT Norges arktiske universitet

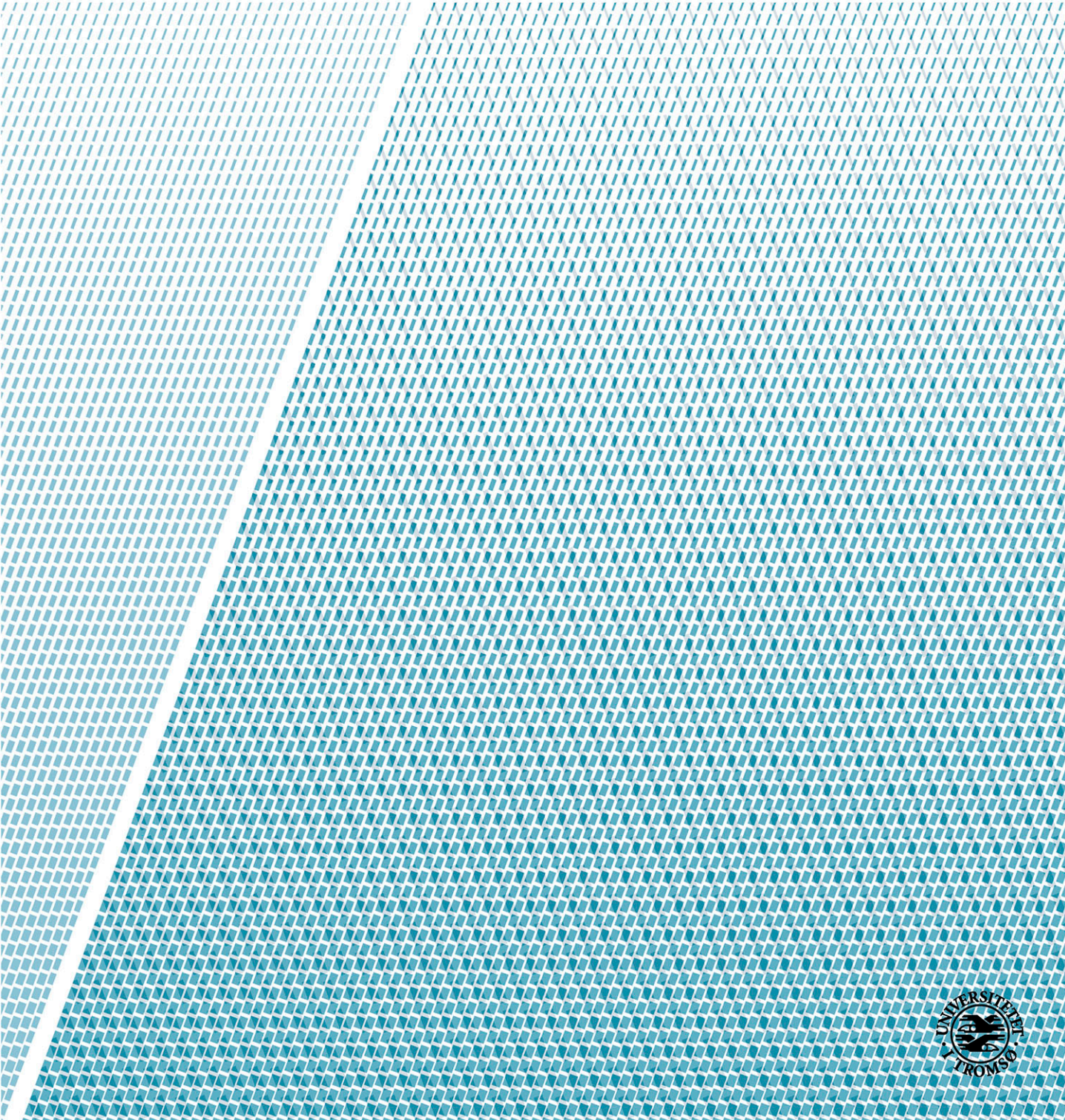
Institutt for samfunnsvitenskap

Hvordan bruker politikerne sosiale media

En studie av Høyre sine stortingsrepresentanter om hvordan forhold de har til sosiale media

Marianne Haukland

Masteroppgave i statsvitenskap STV-3900 mai 2023

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	1
1 Problemstilling.....	3
2 Teoretiske perspektiver.....	4
2.1 Deliberativt teori.....	4
2.2 Antagonistisk pluralisme	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2.3 Litteratur på sosiale medier og den offentlige debatt	9
2.3.1 Online Deliberasjons	9
2.3.2 Antagonistiske og Agnostiske identiteter i sosiale medier	11
2.4 Hvem stemmer på Høyre?	14
2.5 Viktige forhold jeg vil se på videre i oppgaven.....	18
3 Metodisk tilnærming.....	19
3.1 Valg av case.....	19
3.1.1 Utvalg- data kvalitet evt. mangler.	19
3.2 Datainnsamlingsmetode - intervjuer.....	20
3.2.1 Dybdeintervju	20
3.2.2 Fokuserte intervjuer	22
3.2.3 Innsnevring før, under eller etter intervju.....	22
3.2.4 Fokusert dybdeintervju eller semi-strukturert?.....	22
3.2.5 Intervjuguide.....	22
3.2.6 Rekruttering av informanter	23
3.2.7 Intervju situasjonen.....	24
3.3 Databehandling.....	24
3.3.1 Transkribering	25
3.3.2 Anonymisering	25
3.4 Analyse av data SDI: Stegvis-Deduktiv induktiv metode	26
3.4.1 Empiri nær koding	27

3.4.2	Empirisk-analytiske referansepunkter	29
3.4.3	Kodegruppering	30
3.4.4	Hva med hypotesen?.....	32
3.4.5	Utvikling av konsepter.....	32
3.5	Forskningens kvalitet.....	32
3.5.1	Troverdighet	32
3.5.2	Bekreftbarhet	33
3.5.3	Overførbarhet.....	33
3.6	Etikk.....	35
4	Presentasjon av funn og analyse	36
4.1	Hvilke sosiale medieplattformer bruker politikerne	36
4.1.1	Facebook.....	38
4.1.2	Messenger	40
4.1.3	Twitter	41
4.1.4	Instagram og Snapchat.....	44
4.1.5	Funn om sosiale medieplattformer	45
4.2	Facebook som politisk sendeflate	46
4.2.1	Synlighet.....	47
4.2.2	Velgerkontakt	49
4.2.3	Åpen debatt i sosiale medier.....	50
4.2.4	Aktiv i Høyre	53
4.2.5	Teams.....	56
4.2.6	Funnene om bruk av sosiale medier	57
4.3	Dialog eller konfrontasjon	58
4.3.1	Svarer de på spørsmål fra befolkningen?.....	58
4.3.2	Hvilke henvendelser skaper mest dialog?.....	59
4.3.3	Begrunner representantene sine meninger på sosiale medier?	62

4.3.4	Opplever de konfrontasjoner og kritikk på sosial media?	64
4.3.5	Hvordan forholder de seg til følelsesladde innlegg på sosial media?.....	66
4.3.6	Hvordan forholder de seg til at folk er uenige med dem?	69
4.3.7	Dialog eller konfrontasjoner: funn i empirien	70
5	Diskusjon	73
5.1	Bruken av sosiale medier.....	73
5.2	Deliberative kvaliteter	74
5.3	Antagonisme på sosiale medier	74
5.4	Intern og ekstern bruk av sosiale medier	77
6	Avslutning	80
	Referanser	82
	Vedlegg.....	85

Tabellisten

Tabell 2-1	: Typologi of activism in the digital age (Nuemayer & Svennsson).....	12
Tabell 2-2	Partipreferanser til fire forskjellige velgerkategorier	16
Tabell 2-3	Høyrevelgere	16
Tabell 3-1	SDI - modellen Aksel Tjora	27
Tabell 3-2	Kodegruppering av analyse materiale.....	31
Tabell 4-1	Vurdering av plattformene	36
Tabell 4-2	Oversikt.....	37
Tabell 4-3	Bruk av plattformer	37
Tabell 5-1	Diskusjoner med motstandere og fiender.....	76

Figurligste

Figur 2-1	To-Dimensjoner (GAL-TAN) Girdon (Steen).....	15
-----------	--	----

Forord

Etter mange år med opphold vendte jeg tilbake til Universitetet i Tromsø for å fullføre mastergraden som jeg ifølge wikipedia allerede har. Ønsker å takke min veileder Hilde Bjørnå for oppmuntrende og god veiledning. Familien min for all støtte. Så vil jeg takke tidligere kollegaer på Stortinget for at de stilte opp som informanter i denne oppgaven. Det ville ikke være mulig å skrive denne oppgaven uten dere alle.

Innledning

I denne masteroppgaven skal jeg gjøre et dypdykk i hvordan dialog på sosiale medier skapes mellom politikere og befolkning. Jeg vil undersøke nærmere hvordan dialogen mellom folkevalgte og velgere er på sosiale medier.

At de fleste stortingspolitikere er lett tilgjengelig for folk flest. De fleste jeg har møtt ønsker å lære mer om ulikeproblemstillinger og løse utfordringer i samfunnet. Derfor ønsker de innspill og samtaler med folk som tar opp utfordringer. Dialogen skjer heller ikke bare i avklarte prosesser når politikken skal meisles ut. Den skjer i den sosiale arenaen rundt politikerne. I middagsselskaper ja, men også på matbutikken og på sosiale medier.

Sosiale medier har endret samfunnet og hvordan vi kommuniserer med hverandre. Vi er blitt mere tilgjengelige for alle. De rundt oss og de man ikke nødvendigvis har direkte kontakt med. Sosiale medier gjør det kanskje enklere å komme i kontakt med hverandre.

I dag er de fleste representert med en profil på en eller flere plattformer. Demografien avgjør litt hvilke plattformer som er mest relevant, det samme gjør interesser og den generasjon du er en del av.

Dersom du søker opp politikere på sosiale medier legger du kanskje merke til at politikere gjerne har en privat og en profesjonell politiker profil. Noen politikere oppretter også plattformer der de forventer å møte mulige velgere.

Men hva brukes denne tilstedeværelsen til, hva oppnås på disse plattformene? Hvordan bruker politikere sosiale medier, et medium som både består av heiagjeng og slitsomme kritikere. Kan sosiale medier også brukes som en faktisk møteplass åpen for dialog?

Finnes det deliberative dialoger eller bare konfrontasjoner? Jeg har antakelser om at det er en viss dialog, men det er interessant å undersøke hvordan politikerne engasjerer seg i dialogen med befolkningen. Hvilke type henvendelser blir best tatt imot og egner seg til dialog? Hva er utbyttet av dialogen? Hva oppfatter politikerne som sin rolle i dialog med menigmannen på sosiale medier?

Teoretisk ser jeg nærmere på elementer i deliberativt teori og agnostisk pluralisme.

Deliberasjon handler om å oppnå den gode dialog. Antagonistisk pluralisme vil på sin side å svare på hvorfor de liberale demokratiene har fått nye utfordringer med økt radikalisering,

populistiske holdninger og meninger som ikke finner sin tilhørighet i de demokratiske partiene. I dette spennet kan man si at sosiale medier er blitt et verktøy for ytringsfriheten på godt og vondt.

Ifølge innbyggerundersøkelsen 2019 har inntrykket befolkningen har av politikerne blitt redusert. På spørsmål *Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med hvordan politikerne på Stortinget lytter til innbyggernes synspunkter?* Får politikerne en gjennomsnitt score på 46 av 100 poeng. En reduksjon på 6 poeng fra 2017. Tilliten til at stortingspolitikere jobber for innbyggernes er også beste er også redusert tilsvarende fra 2017. Det er også flere som opplyser at de har tatt kontakt med en stortingsrepresentant, en økning fra 2017.

1 Problemstilling

Denne masteroppgaven vil svare på:

Hvordan bruker stortingspolitikere sosiale media?

For å svare på denne problemstillingen har jeg tre forskningsspørsmål

- Hvilke sosiale medier bruker de?
- I hvilken grad legger de opp til konstruktiv dialog og i hvilken grad bruker de det som en arena for å konfrontere synspunkt?
- Bruker de sosiale media mest internt, eller som informasjonskanal eksternt?

Først ønsker jeg å finne ut hvilke medier som brukes mest i dag. Så ser jeg på stortingspolitikernes vurdering av den dialogen som er i disse mediene og på om det finnes god dialog mellom politikerne og befolkningen, men vi regner også med at det er også mye konfrontasjoner.

Her er det også interessant å se på hvilke henvendelser som blir tatt imot best og egner seg til dialog. Til sist vil jeg sette søkelys på hvordan sosiale medier brukes internt og eksternt, om det er noe som bidrar til internt samhold, eller om det først og fremst er en kanal for ekstern informasjon.

2 Teoretiske perspektiver

Sosiale medier har gitt en ny dimensjon til den offentlige debatten. Selv om sosiale medier i seg selv er en ganske ny teknologisk konstruksjon, så kan vi spore den teoretiske forståelsen av det sosiale og offentligheten til lagt mer etablerte litteraturer. Hvor sosiale medier kan forstås som en utvidelse av det offentlige rom og samfunnet.

2.1 Deliberativt teori

Eriksen og Weigård definerer begrepet deliberativt demokrati i *Kommunikativ Handling og Deliberativt Demokrati* utgitt i 1999. Deliberativ teori er språklig sett et relativt nytt fenomen. David M. Estlund (1993) sporer det tilbake til 1980 og artikkelen “Deliberative Democracy: The Majority Principle in Republican Government” av Joseph M. Bessette. Et sentralt poeng i deliberativ teori er at flertallsregelen ikke kan stå alene. En flertallsbeslutning begrunnes alltid substansielt, og det kreves mye gjensidig kommunikasjon før en kan gå til avstemning. En må være enig om hva en er uenige om, hva valgalternativene er og hvilken avstemningsprosedyre som skal anvendes. Det er ikke bare fra normativt perspektiv at flertallsregelen har begrensinger. Det har den også fra et funksjonelt perspektiv. Det fordres utstrakt til kommunikasjon mellom beslutningstakerne for at avstemningsinstituttet skal fungere (Rawls 1971:356, Pitkin 1972:224). Felles for deliberative demokrater er at det er den offentlige debatt og forpliktelsen på det felles beste som styrer beslutningstakingen. Tesen er at offentlig debatt og kritikk forbedrer informasjonsgrunnlaget, høyner refleksjonsnivået og øker ansvarligheten hos beslutningstakere. Sammen med partikonkurranse og periodiske valg, er det dette som tvinger dem til å ta hensyn til samfunnsmessige interesser og verdier, og dermed utgjør den beste måten å realisere folkesuverenitetsprinsippet på (Eriksen og Weigård 1999:152)

Det har kommet en rekke bidrag til teorien om deliberativt demokrati, både fra filosofer, rettsteoretikere og statsvitenskap. Disse har utfordret hegemoniet til *rational choice* og den økonomiske demokratimodellen, som også går under betegnelsen konkurranse-demokratiet. Gjennom denne litteraturen er det avdekket problematiske sider ved *rational choice* modellen både empirisk og normativt.

Deliberasjon som perspektiv er altså opptatt av den offentlige debatt. Det er i denne man får utvekslet argumenter som kan føre til preferanseendring gjennom gjensidig meningsutveksling (Chappell 2012: 46). Det er argumentets styrke som skal vinne fram og ligge til grunn for en løsning, og slike argumenter skal være objektivt fundert. Habermas sin

forståelse av Deliberativt demokrati sier at demokratiet krever en opplyst folkemening, som bare kan dannes gjennom en fri og åpen samfunnsdebatt. Forutsetningen for dette er etter Jürgen Habermas sin teori den kommunikative rasjonaliteten som skal sikre den tvangsfrie offentlige debatten. Deltakerne i denne debatten søker enighet om hva som er rett og sant. En meningsfull argumentasjon er mulig fordi det må finnes argumenter som er mer gyldige, og beskrivelser som er mer sanne enn andre. Gjennom åpen diskusjon skal en kunne nå fram til enighet om det som er sant, og det beste argumentet vil til slutt vinne fram. En viktig forutsetning for dette mente Habermas var at ingen av debattantene hadde forrang – at de er likestilte (Kvarv 2021). I oppgaven skal vi vurdere kvaliteten på dialogen mellom de folkevalgte og befolkningen. Forskere innenfor feltet på nettbasert deliberasjon har funnet fram til enighet om hvilke kriterier som skal oppfylles, disse er **rasjonalitet, likhet, gjensidighet, faktabaserte begrunnelser og høflighet** (Strandberg og Grönlund 2018).

Et av de viktigste poengene til den deliberative skolen er altså forventningene til borgernes preferanseendring i det politiske forumet. Deliberasjon øker rasjonaliteten og avgjørelsen rimelighet ved å kreve at beslutningsdeltakerne rettferdiggjør deres begrunnelser deres dømmekraft og preferanser offentlig. Beslutninger som blir rettferdiggjort offentlig må være akseptable for alle innbyggerne, uansett hvor omfattende bekjennelse (doktrine) dette omfatter. Dette gjør gjensidighet til en kilde til rasjonalitet, men også legitimitet (Chappell 2012) I tillegg skal også den offentlige debatten bygge på **gjensidig respekt**, det vil si en forståelse av likhet mellom aktørene og respekt mellom dem, de som deltar i en debatt skal ikke håne hverandre, latterliggjøre hverandre eller se hverandre som noe annet enn likestilte samtalepartnere (referanse Chappell 2012).

2.2 Antagonistisk pluralisme

Antagonistisk pluralisme, fremstår som en kritikk av deliberativt demokrati. For ikke alle deliberative prosesser burde handle om å oppnå enighet, men forståelse av andres perspektiver. Med begrepet agonistisk pluralisme tar Chantal Mouffe opp dette i sin forståelse av den liberal demokratiske utviklingen i dag, og mener at konfliktlinjene i politikken er viktig for å bevare demokratiet. Hun hevder at deliberative demokratiets enighetsskapende mål også ved å avvise pluralisme har skapt utfordringer for demokratiet. Utfordringen med marginaliserte problemstillinger er årsaken til at hun mener vi er i en post-demokratisk tidsalder. At velgere står uten valgmuligheter når ingen av partiene representerer

deres meninger, partiene er også blitt mer like og skillet mellom høyre og vestre akse viskes ut. Som hun selv snakker om i intervjuet på #forum2000online (Mouffe. Intervju 2021)

Hun mener mange liberale teoretikere nekter å anerkjenne politikkens antagonistiske dimensjon og følelsens rolle i konstruksjonen av politiske identiteter. De tror dette vil stå i veien for etableringen av en konsensus, som de oppfatter er målet med demokratiet. Derimot mener Mouffe at agonistiske konfrontasjoner er demokratiets eksistens betingelse. (Mouffe, Om Det Politiske, 2015). En sentral tese i boken hennes om det politiske er at de postpolitiske, liberale, tar feil når de hevder at politikkens konflikt dimensjon forsvinner. "*Det som skjer, er derimot at det politiske i dag blir spilt ut i det moralske registeret*" (Om det politiske: Mouffe 2015). Det politiske består fremdeles av et skille mellom «vi» og «dem», men som en moralsk distinksjon i valget mellom «rett» og «galt» (Mouffe 2015)

For å skape en håndterbar framstilling av Chantal Mouffe sin teori om Agnostic pluralisme har jeg blant annet brukt perspektiver fra Mina Boldermo Eriksen sin masteroppgave «Antagonisme, konflikt og identitet – en begreps analyse av ‘antagonisme’ i teorien til Chantal Mouffe»

I teorien til Mouffe beskriver «antagonisme» identitetskonflikter mellom subjekter, og er et helt sentralt begrep. Det er fordi subjekt- og identitetsforståelse er uløselig knyttet til den konfliktfylte sosial sfæren, og er i den forlengelse relevant politisk (“Antagonisme, konflikt og identitet – Eriksen 2017 ”). Mouffe sin forståelse er at ulike meninger har en viktig funksjon i liberal demokratiet og så meninger som ikke motstrider med frihet og likeverd bør aksepteres. Kritikken mot deliberativt demokrati teori ligger også her. I Mouffe sin forståelse bør ikke politiske skillelinjer oppløses, som de gjør i deliberativt perspektiv (Mouffe 2005).

Den post-strukturalistiske teorien som Mouffe bygger sin forståelse på kommer fra Hegemony and socialist strategy: towards a radical democratic politics (2001). Begrepsforståelsen er blitt analysert i Jørgensen og Philips (2002) Discourse Analysis as Theory and Method – Laclau and Mouffe’s Discourse Theory. Om teorien sier de:

Laclau og Mouffe har konstruert sin teori ved å kombinere og modifisere to store teoretiske tradisjoner, marxisme og strukturalisme. Marxismen gir et utgangspunkt for å tenke på det sosiale, og strukturalismen gir en meningsteori. Laclau og Mouffe smelter disse tradisjonene sammen til en enkelt

poststrukturalistisk teori der hele det sosiale feltet blir forstått som et nett av prosesser der mening skapes (ibid).

En post-strukturalistisk tilnærming til det sosiale har to måter å forstå verden på som er sentrale:

(1). En kritisk innstilling til kunnskap, det vi vet om verden kan ikke tas for objektiv sannhet og vi må anerkjenne at den kunnskapen er kulturelt og historisk betinget (Jørgensen og Philips 2011: 14) Den kunnskapen vi sitter med er kontingent; ting er mulige, men ikke nødvendig. Med andre ord, våre verdensbilder og identiteter kunne vært annerledes.

(2) Poststrukturalismen er anti-essensialistisk. Den sosiale virkeligheten har ingen essens, og den er ikke determinert av noen ytre forhold eller på forhånd gitt (Eriksen 2017).

I Agnostisk pluralisme må identitet helt og fullt forstås som en sosial konstruksjon, skapt gjennom diskursive praksiser (Eriksen 2017). På samme måte som det sosiale, har subjektet heller ingen essens i teorien til Mouffe. Subjektet er ingenting. Subjekter får derimot en identitet ved å bli representert diskursivt: *«No subject precedes the moment of articulation, it comes into being through, or by means of, articulations – in the practice of discursive being with (or against) others.» (Laclau & Mouffe 2014: 101)*

Kollektive identiteter oppstår i det politiske rom: *«In order to be a true outside, the outside has to be incommensurable with the inside, and at the same time, the condition of emergence of the latter» (Mouffe 2005a: 12).*

En sentral distinksjon i teorien til Mouffe er skillet mellom begrepene «politikk» og det «det politiske» (Mouffe 1994: 108; Mouffe 1999a: 745; Mouffe 2005a: 101; Mouffe 2015: 15). Begrepene refererer til to analytiske nivåer. For å uttrykke distinksjonen mellom «det politiske» og «politikk» på en tydeligere måte bruker Mouffe Martin Heideggers mer filosofiske begreper om hvordan verden kan deles inn i et ontologisk og et «ontisk» nivå. «Det politiske» tilhører det ontologiske, mens «politikk» hører til det ontiske. «Det politiske» karakteriseres av en antagonistisk dimensjon som er iboende i ethvert samfunn. Det er en dimensjon som ikke kan overses, fjernes, utslettes eller gjøres av med. Det iboende antagonistiske ved «det politiske» retter fokuset mot et rom som er definert av konflikt. «Politikk» derimot refererer til de praksiser, diskurser og institusjoner som ønsker å etablere en gitt orden og organisere menneskers sameksistens på et ontisk nivå. Sagt på en annen

måte, «det politiske» er det terrenget der artikuleringer formes, mens «politikk» handler om den hegemoniske struktureringen av de artikuleringene. En forståelse av «det politiske» krever å forstå hvordan de to nivåene henger sammen og påvirker hverandre: «Politikk», ved å etablere en gitt orden, vil alltid gjøre det i en kontekst av konflikt som bestandig vil være mulig motstridende siden det påvirkes av «det politiske». (Eriksen 2017)

Målsetningen er å forandre fiender (antagonister) til motparter (agonist) på en måte som er kompatibel med pluralistisk demokrati. Dette forutsetter at den 'andre' ikke lengre skal ses på som en fiende som skal ødelegges, men som en 'motpart' som vil stå i vårt sted i framtiden. (Mouffe 2013: 149)

Dimensjonen av antagonisme i det politiske fordrer at det sosiale må forstås konfliktfylt – det vil alltid kunne utvikle seg antagonistiske relasjoner mellom kollektive identiteter. Dette utgjør det ontologiske rammeverket til teorien til Mouffe: *«Because for me that is what politics is about. If there is politics in society it is because there is conflict. That is obviously an ontological presupposition.»* (Mouffe intervju 2006: 9).

Dette leder Mouffe til en spesifikk forståelse av pluralisme som skiller seg fra den liberale forståelsen av begrepet. Mouffe forstår den liberale pluralismen som en aksept for et mangfold av ulike synspunkter, og at det ikke er mulig å forene dem alle, men at det er en forståelse som ikke anerkjenner at pluralisme nødvendigvis bærer med seg antagonisme og konflikt. (Mouffe 2005b: 4-5; Miessen og Mouffe 2012: 28).

I teorien til Mouffe er kollektive identiteter etablert på en forskjell, derav en iboende pluralisme i det sosiale. Disse relasjonene vil alltid kunne utvikle seg til å bli antagonistiske, og derfor er pluralisme uløselig knyttet til antagonisme og Mouffe sin kritikk av den liberale forståelsen av pluralisme må forstås i lys av at hennes teori har vokst ut av en kritikk av Habermas og et deliberative demokratiet. I tillegg har Ulrick Bech, Anthony Giddens, deres postpolitiske visjon og oppfatning av vår «refleksive modernitet», der de argumenterer for at skillet mellom høyre og venstre i politikken er utdatert, vært en sentral kilde for Mouffe sin kritiske refleksjon rundt den liberale måten å forstå pluralisme på. For mer om det se: Mouffe 2005a: 108-128 og Mouffe 2015: 44-75.

Pluralisme begrepet i Muffes teori må forstås som en ontologisk forståelse av det politiske som konflikt. Hadde man ikke hatt uenighet ville det ikke vært behov for politikk. Og at disse eksisterer som kontraster i direkte avhengighet. Å introdusere kategorien "**motstanderen**"

krever kompleksifisering av forestillingen om antagonisme og å skille den fra agonisme. Antagonisme er kamp mellom fiender, mens agonisme er kamp mellom motstandere. Vi kan derfor omformulere problemet vårt ved å si at forutsatt fra perspektivet "agonistisk pluralisme" er målet for demokratisk politikk å transformere antagonisme til agonisme. Dette krever å tilby kanaler gjennom hvilke kollektive lidenskaper vil bli gitt måter å uttrykke seg over saker på, som, selv om de tillater nok mulighet for identifikasjon, ikke vil konstruere motstanderen som en fiende, men som en motstander. En viktig forskjell med modellen for «deliberativt demokrati» til forskjell fra «agonistisk pluralisme» er i følge Mouffe at den viktigste oppgaven til demokratisk politikk ikke er å eliminere lidenskaper fra offentlighetens sfære (for å gjøre en rasjonell konsensus mulig) men å **mobilisere disse lidenskapene** mot demokratisk design. (Mouffe 2000)

2.3 Litteratur på sosiale medier og den offentlige debatt

Det er mye forskning på Online deliberasjon innenfor deliberativ demokratiteori, jeg skal gå gjennom noen av de mest relevante funnene for denne oppgaven i dette kapitlet.

2.3.1 Online Deliberasjons

Kim Strandberg og Kimmo Grönlund (henvisning) har i artikkel «Online Deliberation» publisert (2018) gitt et overblikk på empirisk forskning på nettbasert (online) deliberasjon der de setter søkelys på tre aspekter, forutsetninger for nettbaserte deliberasjoner, den kommunikative prosessen ved nettbasert deliberasjon og de mest sentrale resultatene av nettbasert deliberasjon.

Strandberg og Grönlund fastholder at det viktigste teoretiske grunnlaget for nettbasert deliberasjon ligger i teorien om borgerlig offentlighet av Jürgen Habermas. De definerer nettbasert deliberasjon ved at kommunikasjonen burde være knyttet til deliberativt teori og de fire kjerne pilarer: at diskusjonen må være inkluderende, rasjonell, gjensidig og respektfull.

Forutsetningene for nettbasert deliberasjon er i Strandberg og Grönlund sin gjennomgang avhengig av hvilke medievaner og data kyndighet vedkommende har. De viser i motsatt ende til det andre forskere har påpekt, Smith et al. (2009, 7) fryktet at nettbasert deliberasjon ville bli dominert av «data-flinke» (computer-savvy) borgere, som bryter med normative idealer som inkludering. De mener derimot at den største utfordringen er borgernes manglende motivasjon til å delta i organisert nettbasert deliberasjon. Og viser til et finsk Experiment som

viser at den største utfordringen er rekruttering der kun 2-4 prosent av utvalget ønsket å delta. Dermed er det vanskelig å se for seg at deltakerne i nettbasert deliberasjon er representative.

Det samme kan man forvente i denne oppgaven; at de borgerne som tar kontakt med folkevalgte ikke er representativ for befolkningen, men er enten motivert av en sak som engasjerer dem, eller de er dyktig på nettbasert kommunikasjon og behersker ferdigheter som gjør at de tar kontakt direkte med politikere. Direkte nettbasert deliberasjon er ikke organisert av en tredjepart, men initiert av borgeren selv, og dialogen er avhengig av en respons fra mottaker.

Effekten av nettbasert deliberasjon deler seg mellom interne og eksterne resultater. Der eksterne resultater ses på som politisk innflytelse og påvirkning. Og de interne effektene er skift av synspunkter, økt kunnskap eller endringer i holdninger og tillit. (Sandberg og Grönlund 2015, p7). Dette forventer jeg også at vil være gjeldende for de stortings politikerne jeg snakker med.

Fordi reel politisk innflytelse er mer sjelden ved nettbasert deliberasjon enn offline, er det sjeldent blitt adressert i studier. (Sandberg og Grönlund 2015, 7)

Hvis vi ser på de interne effektene av nettbasert deliberasjon, har det største fokuset vært på menings endring og kunnskapsløft, begge disse anses også være hoved resultatet ved deliberasjon offline. Her viser Sandberg og Grönlund til forskning fra Luskin. Fishkin og Iyengar 2006 hvordan deltakerne i panelet endret holdninger og reduserte variasjoner i meninger. Og at deltakerne var mer enig etter deliberasjonen enn før. Sandberg og Grönlund viser også til sin egen forskning (Grönlund, Sandberg og Himmelroos 2009; Strandberg og Grönlund 2012; Strandberg 2015) at deltakere i alle deliberasjoner, inkludert online, fikk mer kunnskap om temaet som ble diskutert. Disse kunnskaps løftene skyltes informasjon som ble delt mellom deltakerne og ikke ensidig kun på grunn av deliberasjonen (Sandberg og Grönlund 2015, 8) Bi-effekt fra disse studiene viste også at deltakelse i nettbasert debatt også økte deltakernes motivasjon og vilje til å delta i politikken. Og tilliten til de politiske institusjonene (Sandberg og Grönlund, 2015, 7).

Habermas sin forståelse av Deliberativt demokrati sier at demokratiet krever en opplyst folkemening, som bare kan dannes gjennom en fri og åpen samfunnsdebatt. Forutsetningen for dette er etter Jürgen Habermas sin teori den kommunikative rasjonaliteten som skal sikre den tvangsfrie offentlige debatten. Deltakerne i denne debatten søker enighet om hva som er

rett og sant. En meningsfull argumentasjon er mulig fordi det må finnes argumenter som er mer gyldige, og beskrivelser som er mer sanne enn andre. Gjennom åpen diskusjon skal en kunne nå fram til enighet om det som er sant, og det beste argumentet vil til slutt vinne fram. En viktig forutsetning for dette mente Habermas var at ingen av debattantene hadde forrang – at de er likestilte (Kvarv 2021). Forskere innenfor feltet på nettbasert deliberasjon har funnet fram til enighet om hvilke kriterier som skal oppfylles, disse er rasjonalitet, likhet, gjensidighet, faktabaserte begrunnelser og høflighet. Herunder sitert fra Strandberg, K and Grönlund, K (2018):

Ofte har den Habermasianske forestillingen (1989) om den ideelle talesituasjonen – der frie og likeverdige borgere engasjerer seg i faktabasert argumentasjon og diskusjon – fungert som grunnlag for de fleste kodeopplegg. Det stilles dermed tilsvarende normative forventninger til den kommunikative prosessen i nettbasert deliberasjon som til off-line deliberasjoner. Hvor forskere innen nettbasert overveielse er uenige gjelder hvilke indikatorer som best måler den deliberative kvaliteten til nettbaserte overveielser.

Strandberg og Grönlund (2018) mener likevel at det er noen fellesnevner ved disse indikatorene. For eksempel brukes ofte rasjonalitet, likhet, gjensidighet, begrunnede begrunnelser og høflighet

2.3.2 Antagonistiske og Agnostiske identiteter i sosiale medier

Over til det siste teoretiske perspektivet i oppgaven, som er en kritikk av deliberativt demokrati. For ikke alle deliberative prosesser burde handle om å oppnå enighet, men forståelse av andres perspektiver, agonistisk pluralisme tar Chantal Mouffe opp dette i sin forståelse av den liberal demokratiske utviklingen i dag, mener Mouffe at konfliktlinjene i politikken er viktig for å bevare demokratiet. Hun hevder at deliberative demokratiets enighetsskapende mål også ved å avvise pluralisme har skapt utfordringer. Utfordringen med marginaliserte problemstillinger er årsaken til at hun mener vi er i en post-demokratisk tidsalder. Velgere står uten valgmuligheter når ingen av partiene representerer deres meninger, partiene er også blitt mer like og skillet mellom høyre og vestre akse viskes ut. Som hun selv snakker om i intervjuet på #forum2000online (Intervju Mouffe 2021)

Så antagonister må ha en plass i den offentlige samtalen og flere synspunkter burde anerkjennes for å forhindre radikaliserings.

2.3.2.1 Aktivistiske typologier

I artikkelen ‘Activism and radical democracy in the digital age – towards a typology’ (2016) publisert i Convergence (London, England). Forsøker Christina Neumayer og Jacob Svennsson å utvikle ulike typologier for å evaluere ulike typer aktivisme i den digitale tidsalderen basert på idealet om radikalt demokrati teori.

De etablerer fire typologier (1) Salon Activist (sofa aktivist) Denne typen aktivister gjøres mer synlig i dag ved bruk av sosiale medieplattformer. (2) Contentious Activist (kontroversiell aktivist), (3) Law-Abiding Activist og (4) Gandhian Activist.

Tabell 2-1 : Typologi of activism in the digital age (Nuemayer & Svennsson)

Hvor vi skal se på to av disse i denne sammenhengen. Salong aktivisten og Law-Abiding Aktivisten. Likheten mellom disse er at de ikke bryter loven og bruker sosiale medier som et verktøy for å delta i samfunnsdebatten. Mens forskjellen ligger i ‘motstander’ ‘fiende’ dimensjonen som vi har vært inne på.

Salongaktivisten identifiserer ‘de andre’ som en **fiende** som det skal kjempes mot heller enn å aksepteres. Relasjon til ‘den andre’ kan beskrives som antagonistisk. Denne typen aktivist er forberedt på å engasjere seg politisk **innenfor lovlige rammer**, men er ikke forberedt på å engasjere seg i sivilulydighet og bli eksponert for høy risiko som følge av politiske aksjoner.

Salongaktivisten identifiserer seg selv som politisk engasjert, men ikke nødvendigvis som en aktivist. Selv om denne typen kanskje støtter aktivister og sakene deres og kanskje former en midlertidig enhet med dem imot en **felles fiende**, vil frykt for straff forhindre dem i å delta i mer radikale handlinger. Selv om de åpent snakker fiendtlig om misnøye om fienden gjennom antagonistisk politisk posisjonering vil salongaktivisten som regel holde seg til grensene i loven.

Denne typen aktivist kan delta på lovlige demonstrasjoner, delta i en facebookgruppe og twitre eller diskutere på nett (Neumayen & Svennsson 2016):

This type of activist might join an officially registered demonstration, join a Facebook group and tweet, and discuss online but would not engage in any illegal actions such as property damage, illegal blockades and demonstrations or support of civil disobedience online. In anti-fascist protests, civil society engages in symbolic actions such as likes, tweets, clicks and comments online as well as symbolic actions such as registered music events or sit-ins to support the vague demand 'against the neo-Nazis'. (ibid)

Å skissere konturene til salongaktivisten gir dermed gjenklang i diskusjoner om den **internettbaserte aktivismen** og med de noe nedsettende merkelappene til lenestolaktivister og 'slacktivist'. Selv om den er lett å avfeie som uviktig og redusere formen for medvirkning som kommer fra salongaktivister til enkle identitetsuttrykk, er denne formen for deltakelse viktig for å vise, spre og synliggjøre et krav – sette det på dagsorden – samt frembringe støtte til og anerkjennelse for mer omstridte typer aktivister og deltakelse. **Den omstridte aktivisten** (Contentious Activist) beskriver Neumayen og Svennsson som en aktivist som er forberedt på å engasjere seg i sivil ulydighet for å oppnå endring. Denne typen aktivister er stort sett klar over risikoen forbundet med sivil ulydighet og er forberedt på å møte rettsforfølgelse. Den omstridte aktivisten betrakter ikke 'den andre' som en motstander, (det vil si en som må lyttes til), men som en **ikke-akseptabel fiende** (Neumayen & Svennsson)

Den lovlydige aktivisten (The Law-Abiding Activist) befinner seg på motsatt hjørne av firefeltet. Denne aktivisttypen respekterer den andre som en **motstander** som bør lyttes til og hvis mening må verdsettes i diskusjon selv om den er i strid med ens egen politiske posisjon. Den lovlydige aktivisten har en sterk politisk oppfatning, har et tydelig politisk ståsted og

engasjerer seg i politisk deltakelse. Den lovlidige aktivisten er imidlertid ikke forberedt på å engasjere seg i sivil ulydighet og vil ikke alltid identifisere seg som en aktivist. I stedet engasjerer denne aktivisttypen en **deltakende demokratisk diskurs**, som i seg selv signaliserer en større vilje til å oppfatte den andre som en motstander å diskutere med (Neumayen & Svennsson 2016)

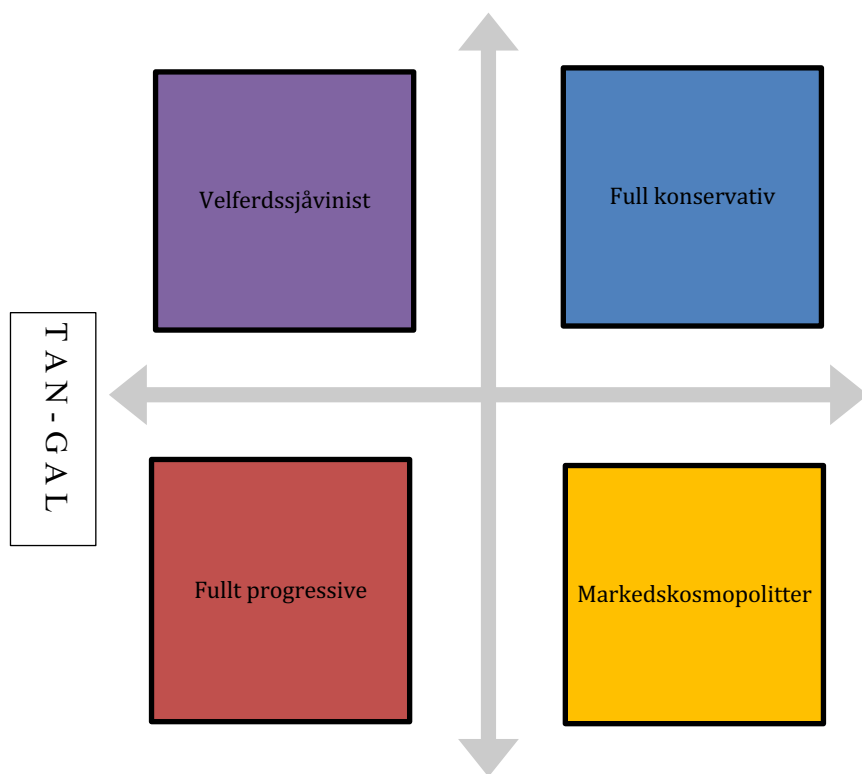
Som med salongaktivisten, tilbyr sosiale medieplattformer mange muligheter for lovlidige aktivister til å utforske, uttrykke og forhandle identiteten sin ved å delta i kampanjer, begjæringer og stevner. De kan dermed midlertidig forene seg med ulike aktivisttyper mot en felles 'utenfor andre', og dermed bidra til å utvide politisk deltakelse og synliggjøring av aktivistiske krav. (ibid)

Det er imidlertid klart at ved å holde seg innenfor lovens grenser, være mer tilbøyelig til diskusjon og benytte seg av en generell deltakende diskurs (informert av ideer om overveielse og enighet), aksepterer ikke den **lovlidige aktivisten sivil ulydighet som en form for politisk deltakelse**. Det er sant at det å konstruere 'den andre' som en **motstander** i stedet for som en **fiende** gjør den lovlidige aktivisten mer ideell for radikalt demokrati. (Neumayen & Svennsson 2016):

2.4 Hvem stemmer på Høyre?

Jonas Stein beskriver i artikkelen «*Er Norsk politikk blitt GAL?*». Hvordan norske velgertyper plasseres innenfor de etablerte politiske partiene. Steen bygger videre på Girton 2020 to-dimensjonerte forståelse av politikken hvor han benytter velger data fra European Value Survey. Hvor han lager en standardisert indeks for økonomiske holdninger og en standardisert indeks for kulturelle holdninger:

Girton definerer fire idealtyper basert på økonomiske og kulturelle holdninger. De som havner under 40 persentilen på økonomiske holdninger på (venstre-høyre-plassering), sies å være på venstre siden, og de som er over 60 persentilen, sies å være på høyre siden. De som havner under 40 persentilen på kulturelle verdier, sies å ha progressive verdier GAL (Grønn, Alternativ, Liberal). De som havner over 60 persentilen på kulturelle verdier, sies å ha konservative verdier eller TAN. (Tradisjonell, Autoritær og Nasjonalistisk). Stein (2023)

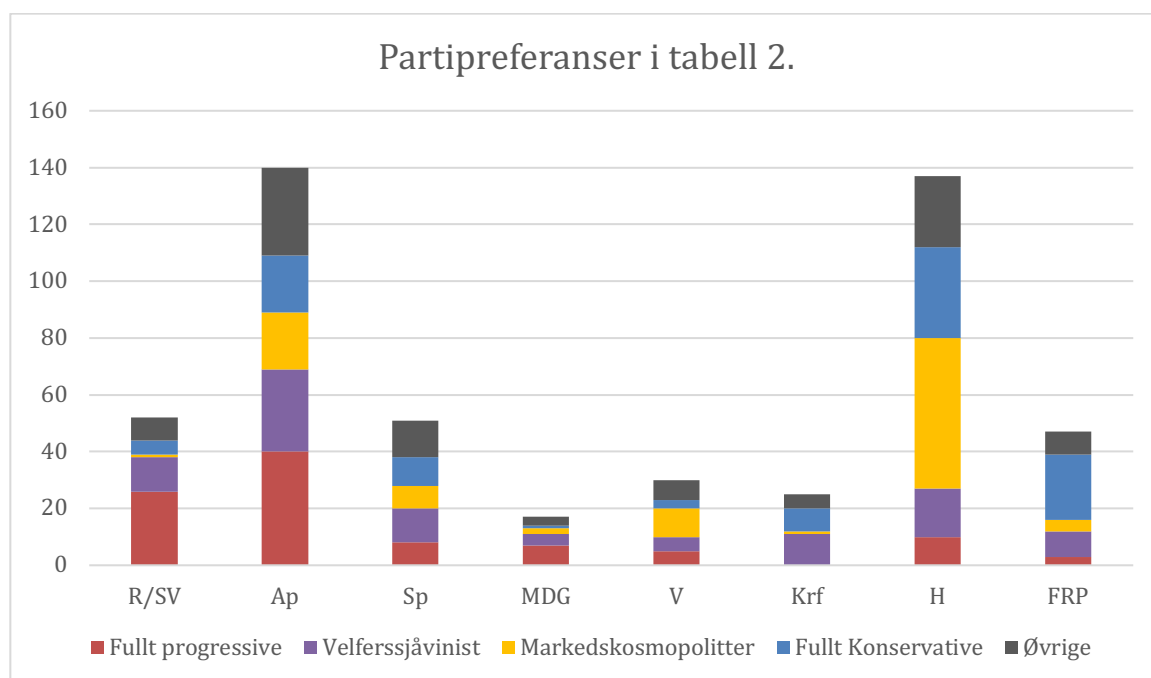
Figur 2-1 To-Dimensjoner (GAL-TAN) Girde (Stein)

VENSTRE – HØYRE ØKONOMISK

Steen tar utgangspunkt i modellen til Girde 2020 og henter ut velgerdata fra Norge og plasserer velgerne inn i modellen på samme måte og fordeler dem etter partipreferanser. Han kommer fram til denne oversikten. Jeg skal utelukkende se på Høyre sine velgere. Hvor Høyre har den største andelen av sine velgere fra gruppen Markedskosmopolitter. Med 53 prosent. Høyre tiltrekker seg også flest Fullt konservative velgere. Men også Velferdssjåvinistiske velgere og Fullt Progressive.

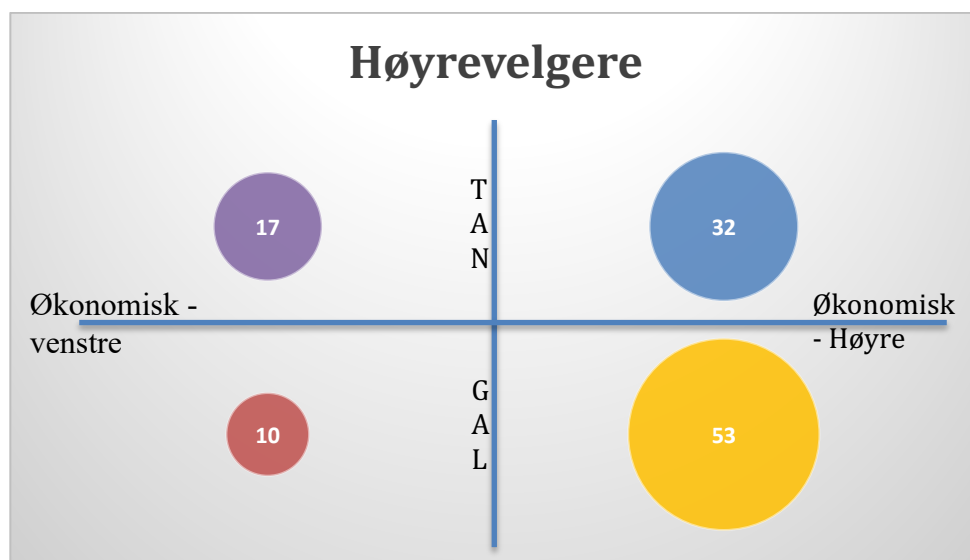
	R/SV	Ap	Sp	MDG	V	Krf	H	FRP
Fullt progressive	26	40	8	7	5	0	10	3
Velferdssjåvinist	12	29	12	4	5	11	17	9
Markedskosmopolitter	1	20	8	2	10	1	53	4
Fullt Konservative	5	20	10	1	3	8	32	23
Øvrige	8	31	13	3	7	5	25	8

Tabell 2-2 Partipreferanser til fire forskjellige velgerkategorier

Modellen til Stein (2023) viser at på bakgrunn velger data fra 2017 at de fleste av Høyre sine velgere er på Høyre siden av den Økonomiske dimensjonen. Men på verdi syn er det store velger grupper på hver sin side av TAN – GAL dimensjonen.

Tabell 2-3 Høyrevelgere

Her har jeg tatt ut Høyre sine data fra tabell 2 for å gi en god illustrasjon på hvordan velgerne til Høyre fordeler seg innenfor Girdon sin to-dimensjonelle akse.

Oversikten viser at de fleste av høyre sine velgere befinner seg på Høyre siden på X-aksen. Dermed er den økonomiske politikken mest gjeldende for Høyres velgere (85 poeng). Men velgerne skiller seg fra hverandre på verdiene GAL-TAN. GAL er Grønn-Alternativ-Liberalistiske verdier og TAN er Tradisjonell-Autoritær-Nasjonalistiske verdier. Der den største gruppen er Markedskosmopolitter. Velgergruppen til Høyre med Tradisjonelle verdier er Velferdssjåvinister (17) og Fullt Konservative (32), de har til sammen 49 poeng. Velgergruppen med Grønne/Liberale verdier er Markedskosmopolitter (53) og Fullt Progressive (10) de har til sammen 63 poeng. Så utfra dette kan vi se at Høyre sine velgere er veldig delt i verdisyntet. Partiet er stabilt på den økonomiske politikken, men mer delt i verdispørsmål.

Dette kan man også se utfra Partiets beskrivelse av seg selv. Som denne beskrivelsen hentet fra hjemmesiden til Høyre i 2023. «OM HØYRE: *Vi er et liberalkonservativt parti, som setter tillit til og respekt for enkeltmennesket høyt. Sammen vil vi bygge et samfunn preget av tillit, åpenhet og små forskjeller.*» (Høyre.no)

Så partiet definerer seg som et liberalkonservativt parti og tiltrekker seg velgere med både liberale og konservative verdier. Dette har medført at Høyre har hatt store debatter på saker som er knyttet til verdisynt og familiepolitikk. Her vil jeg nevne abort og reservasjonsretten til leger, tvilling abort, kontantstøtte ordningen og tredelingen av foreldrepermisjonen som store debatter som legger seg på denne Liberal – Tradisjonell dimensjonen.

Ifølge Høyre sin formålsparagraf skal: *Høyre vil føre en konservativ fremskrittspolitikk, bygget på det kristne kulturgrunnlag, rettsstaten og folkestyret, for å fremme personlig frihet og sosialt ansvar, medbestemmelse og eiendomsrett, og et forpliktende nasjonalt og internasjonalt samarbeid.* (§1. Høyres lover)

Her er jeg også åpen for å foreslå at det er geografiske skiller innad i partiet. At de som stemmer på Høyre utenfor byene skiller seg fra de mer urbane velgerne. Dette gjorde seg gjeldende for Landsmøtet i Høyre hvor de Nordnorske lokallagene gikk imot elektrifiseringen av Melkøya som ble ansett som mer viktig for Grønne -Høyre.(Høyre.no)¹. Og at distrikts høyre er mer Nasjonalistisk, proteksjonistisk og mindre global. Dette kan man også se på en sentrum-periferi-akse (Stein Rokkan 1921-79). Hovedargumentet til å motsette seg

¹ Høyre i Nord-Norge får gjennomslag på landsmøte om prinsippvedtak om elektrifisering av Melkøya. (<https://hoyre.no/troms-og-finnmark/aktuelt/elektrifisering-av-melkoya/>)

elektrifiseringen av Melkøya var fordi det ville bli et betydelig underskudd på kraft i regionen, som ville begrense muligheten til lokal vekst i næringslivet. Så det er absolutt en proteksjonisme som lå til grunn for denne motstanden.

Så for å forstå noen av debattene man som er rundt Høyre i sosiale medier så er det greit å ha med seg dette bakteppet. For jeg antar at dette også gjelder medlemmene til høyre så vell som politikerne. At det er ulike holdningene som oppstår i sosiale medier også blant Høyrefolk er vanskelig å forklare hvis man kun ser på en enkel økonomisk dimensjon.

2.5 Viktige forhold jeg vil se på videre i oppgaven

Videre i oppgaven vil jeg hovedsakelig ta for meg noen av de kriteriene som er tilknyttet de ulike teoretiske perspektivene overfor.

Jeg vil særlig ta for meg **faktabaserte begrunnelser, gjensidighet i samtalsituasjonen** (det at folk hører på hverandre og tar inn over seg hverandres synspunkter) og **gjensidig respekt**. Disse kriteriene er knyttet til det deliberative perspektiv.

Jeg vil videre ta for meg, **det lidenskapelige og følelsesladde** og det å se hverandre som **motstandere /eller fiender**. Disse kriteriene er knyttet til antagonismebegrepet. *Antagonisme kan ta ulike former, men det er illusorisk og tro at de kan fjernes helt. Derfor er det viktig å gi den en agonistisk uttrykksform som inn innenfor et pluralistisk demokratisk system. (Mouffe 2012: 38)*

Ulike former for aktivisme i sosiale medier som et uttrykk for antagonisme eller deltakere i sosiale medier med agnostiske fremtoning.

Fra bidraget i GAL – TAN modellen vil jeg ta med meg den formulerte forståelsen av at det finnes ulike verdisyn innenfor et politisk parti. At disse er basert på etablerte politiske verdier som ikke fanges like godt dersom man kun ser på den tradisjonelle Vestre – Høyre aksen.

3 Metodisk tilnærming

Jeg gjør en kvalitativ studie av stortingsrepresentanter fra Høyre om hvordan de opplever dialogen på sosiale medier. Case studie er en undersøkelse som benytter en allerede eksisterende grense for hva og hvem undersøkelsen inkluderer og ekskluderer. (Tjora 2021: 48). I det empiriske grunnlaget tar jeg utgangspunkt i intervju undersøkelser av en gruppe på 8 representanter fra Høyre som har sittet på stortinget i mer enn en periode. Som jeg har intervjuet til dette formålet. I dette kapitlet vil jeg ta for meg forskningsdesign, som er SDI: stegvis-deduktiv induktiv metode, modellen som på mange måter er veldig lik Grounded Theory men forstås som et mer strukturert opplegg for gjennomføring av kvalitative studier. For forskeren som bruker SDI modellen er det den deduktiv induktiv metode som skal bidra til at forskeren ikke “hopper til konklusjoner” men følger en oppskrift som ligger i modellen. Valg av case springer ut av interesse for sosiale medier voksende betydning i samfunnet og den offentlige debatten. At jeg har vært stortingsrepresentant for Høyre ga meg også tilgang til nøkkel-informanter som kan bidra til å belyse temaet fra deres ståsted.

Datainnsamlingsmetode har vært dybde intervjuer. Utvalget begrenser seg til stortingsrepresentanter fra Høyre, som har fått snakke relativt fritt om deres oppfatninger og hverdag på sosiale medier, intervjuene har vart opp til en time, er blitt transkribert og kodet med en empirinær tilnærming. Data materialet er blitt analysert ved bruk av NVivo.

3.1 Valg av case

Jeg har valgt å undersøke hvordan dialogen mellom stortingsrepresentanter og befolkningen er på sosiale medier. Valg av case springer ut av interesse for sosiale mediers voksende betydning i samfunnet og den offentlige debatten. En av fordelene med å være en del av kulturen man undersøker er å ha tilgang til informanter som kan bidra med empiri til oppgaven. Begrepet informant benyttes om personer forskeren får informasjon fra (Thagaard 2009). Aktuelle informanter i denne oppgaven er stortingsrepresentanter for Høyre som har sittet på stortinget i mer enn én periode. Utvalget definerer også casen min.

3.1.1 Utvalg- data kvalitet evt. mangler.

Hovedregelen for utvalg av informanter i kvalitative intervjustudier er at man velger deltakere som av ulike grunner kan uttale seg om temaet på en reflektert måte. Tjora kaller slike utvalg for strategiske eller teoretiske. Informantene er ikke tilfeldig plukket ut for å representere en populasjon, slik som i kvantitative surveyundersøkelser. (Tjora 2021, s145).

Jeg har kommet fram til følgende kriterier for informant utvelgelse. For det **første** må de ha sittet minst **en hel periode på stortinget**. Det er viktig for datagenereringen at informantene har mest mulig erfaring med temaet jeg skal undersøke. Dette sørger for at jeg er mer garantert å få noen gode betraktninger under intervjuet. En utfordring med dette kriteriet var at det var få representanter fra den yngre delen av stortingsgruppen som passet til utvalget.

Det **andre** kriteriet er at representantene **ikke har sittet i regjering**, jeg ser for meg at politikerne i regjering har fått mindre direkte kontakt med velgere på enkelt områder og vært mer opphøyet i embetsverket. Dette kriteriet tok også utgangspunkt i at det ved valget i 2021 oppstod et regjeringsskifte. Der Høyre gikk ut av regjeringen. Noe som medførte at flere statsråder som hadde sittet i regjeringen i flere år, noen over to perioder, gikk tilbake til parlamentet. Av forskningsmessige hensyn hvor jeg kun skal se på erfaringene til stortingsrepresentanter ønsket jeg å ekskludere disse representantene fra utvalget. Fordi jeg ikke forventet at de ville hatt like mye direkte kontakt med befolkningen på sosiale medier om saker i dette tidsrommet.

Det **tredje** og siste kriteriet er at informanten må være **folkevalgt for Høyre**. Dette er for å avgrense forskningsområdet ved å eliminere eventuelle forskjeller i partikultur. Ved å ta utgangspunkt i representanter for ett parti.

3.2 Datainnsamlingsmetode - intervjuer

Den mest utbredte datagenereringsmetoden innenfor kvalitativ forskning er ulike former for intervjuing. I boken *Kvalitative Forskningsmetoder i praksis* tar Aksel Tjora for seg ulike former for intervjuer, ifølge han er særlig semistrukturerte intervjuer eller dybdeintervjuer de mest populære.

3.2.1 Dybdeintervju

I situasjoner der man vil undersøke nyansene i opplevelsene og erfaringer, vil dybdeintervju være hensiktsmessig. Aksel Tjora mener dybdeintervju skal brukes der man ønsker å studere meninger, holdninger og erfaringer. Vi er ute etter livsverdenen til informanten ifølge Kvale (1997 referert i Tjora utgave 4. 2021). Eller verden sett fra informantens ståsted.

Dybdeintervjuet som metode er basert på et fenomenologisk perspektiv, hvor forskeren ønsker å forstå informantens opplevelser samt hvordan informanten reflekterer over dette. I situasjoner hvor der man vil utforske nyansene i opplevelser og erfaringer, vil dybdeintervjuer

være hensiktsmessige. Det kan ikke understrekes tydelig nok at vi i slike intervjuer utelukkende kan utforske forhold som er knyttet til informantens subjektivitet eller informanten som subjekt (Tjora 2021, 128).

Dybdeintervjuenes kvalitet hviler på opparbeidet tillit mellom forsker og informant og et intervju med en viss varighet og hvor det er lov å snakke «litt rundt grøten» gjør det midlertid mulig for intervjueren å la informanten få tid til å bli litt fortrolig med situasjonen før man kommer in på temaer som kan oppfattes som vanskelige, følsomme og veldig personlige. Samtidig skal ikke intervjuene bli så lange at de sliter ut informantene (Tjora 2021: 130).

En viktig forutsetning for dybdeintervjuet er at man greier å skape en avslappet stemning hvor informanten føler at det er greit å snakke åpent selv om veldig personlige erfaringer, hvor det er lov å tenke høyt og hvor digresjoner er tillatt (Tjora 2021).

For å legge til rette for en avslappet stemming er det vanlig og gjennomføre dybdeintervjuer på steder der informanten kan føle seg trygg, gjerne på vedkommende egen arbeidsplass dersom undersøkelsen er knyttet til informantens arbeid. Samt at det kan være greit å overlate til informantene å velge hvor intervjuet skal gjennomføres (Tjora 2021: 135).

Dybdeintervjuene har gjerne den frie, uformelle samtalen som ideal, noe som lett forstyrres av intervjuguiden. Ifølge Tjora må vi ha i bakhode at de informantene som stiller opp til et dybdeintervju, snarere forventer å svare på intervjuerens forhåndsoppsatte spørsmål enn å snakke om løst og fast i en times tid. Tjora mener at selv om bruken av intervjuguide og ferdig formulerte spørsmål kan føles oppstyltete når man intervjuer, er det dette ofte noe som skaper en atmosfære av seriøsitet for informantene. Tjora framholder at en intervjuguide som veksler mellom fullstendig formulerte startspørsmål på hvert tema og mer uformelt samtaleretta oppfølgingsstikkord og -spørsmål, kan skape god flyt i intervjuet og samtidig opprettholde forventingen om en intervjustyrt, asymmetrisk interaksjon. Tjora mener asymmetrien i intervjusituasjonen gjør det mulig for intervjueren å be informantene konkretisere og eksemplifisere sine tanker og erfaringer, utover det vi betrakter som vanlig høflighet i en dagligdags samtale. Utdypninger som kan virke noe pågående i enkelte sammenhenger, men som hører med til intervjuerens privilegium i intervjusituasjonen. Når intervjueren ikke beskriver mer konkret og detaljert sine opplevelser og erfaringer, er dette vel så mye fordi de ikke tror at dette er av interesse for intervjueren, som at dette er noe de vil holde for seg selv (Tjora 2021: 172-173).

3.2.2 Fokuserede intervjuer

Standardmodellen for intervjuing i den kvalitative forskningstradisjonen er dybdeintervjuer. Det er ifølge Tjora nærmest blitt en implisitt forventning at intervjuene varer en time eller mer. Imidlertid bør vi som forskere alltid tenke på gjennom om temaet for undersøkelsen krever en så dyptpløyende samtale med hver enkelt informant, eller om dette kan grense til bortkastet tid for informantene så vell som for den som gjør intervjuene og skal transkribere materialet. Bruk av kortere intervjuer bør vurderes dersom temaet er sterkt avgrenset og man mener at tillit kan etableres relativt raskt i intervjusituasjonen, og når det ikke er veldig følsomme eller vanskelige temaer som skal tas opp (Tjora 2021: 140-140).

3.2.3 Innsnevring før, under eller etter intervju

En vesentlig forskjell på dybdeintervju og fokuserede intervjuer er at de stiller ulike krav til innsnevring av temaet før intervjuene starter. I dybdeintervju kan vi bruke det informantene forteller som en vesentlig kilde til avgrensning av forskningen etter hvert som den skrider fram. Slike intervjuer åpner for at deltakerne kan bringe inn temaer som ikke nødvendigvis har vært med i intervjuguiden. Dette betyr mer arbeid for forsker og informant i løpet av intervjuet, og mer for forskeren etter datagenerering. Det blir da i selve intervjusituasjonen at mye av den eksplorerende kreative forskningen ligger. I de fokuserede oppleggene ligger en større del av innsnevringen i forberedelsen av intervjuene. For fokuserede intervjuer må temaet som skal diskuteres være tydelig definert før intervjuene starter. De fokuserede intervjuene er for korte til at informantene kan slippes løs på andre temaer enn dem forskerne på forhånd har avgrenset samtalen til.

3.2.4 Fokusert dybdeintervju eller semi-strukturert?

Jeg oppfatter at kvalitativ metode og spesielt Aksel Tjora og SDI-metode åpner opp for kreativitet, så lenge det er et velbegrunnet metodisk valg og at forskerens er transparent om gjennomføringen. Kreativiteten i denne gjennomføringen av intervjuene handler om at jeg ønsket å kombinere de aspektene jeg likte best med de to metodene.

3.2.5 Intervjuguide

For å la objektene snakke litt fritt og muligheten for å stille oppfølgingsspørsmål på betraktninger jeg kanskje ikke hadde tenkt på forhånd. Derfor har jeg designet et intervju guide for et semistrukturerte intervju. Dybdeintervju der temaet er avgrenset og avklart på forhånd. Samtidig som jeg ønsker at informantene skal få snakke åpent og at noen digresjoner er greit.

Intervju guide

- 1) Åpne spørsmål
 - 2) Avklart tematikk
 - 3) Digresjoner
 - 4) oppfølgingsspørsmål
-

Se vedlegg 2.

3.2.6 Rekruttering av informanter

Etter at prosjektet mitt ble godkjent av NSD begynte jeg å avtale møter med stortingspolitikere. Jeg hadde en uke i november hvor jeg kunne være i Oslo så jeg forsøkte å få så mange avtaler jeg kunne i dette tidsrommet. Intervjuene som jeg ikke ville få til i denne uken måtte jeg flytte til en annen uke, eller gjennomføre over teams.

I starten fikk jeg ikke så mange svar som jeg hadde håpet. Jeg fikk mye tilbakemelding på at en hel time virket veldig lenge, og om vi kunne bruke kortere tid. Flere svarte at de kun hadde en halvtime til rådighet. Fordi jeg skulle gjennomføre et dybdeintervju, selv om det var godt strukturelt, var jeg redd for at den korte tiden ville skape en følelse av hastverk under intervjuet. Og at informantene ikke ville gi meg like utfyllende svar og kanskje ikke ha tid til å reflektere underveis.

Når jeg reiste til Oslo, hadde jeg tre avtaler i på kalenderen. På mandagen skulle jeg delta på et arrangement på stortinget sammen med tidligere kollegaer i foreningen for tidligere stortingsrepresentanter. Her fikk jeg muligheten til å avtale et intervju med en tidligere stortingsrepresentant som hadde sittet 8 år på stortinget og fortsatt passet kriteriene til utvalget (Dette ble den eneste informanten som ikke var folkevalgt på tidspunktet hen ble intervjuet).

Første dagen med intervju bestemte jeg meg for å komme tidlig på stortinget for å se om jeg kunne finne noen flere informanter. Når jeg etter hvert fant fram, ble jeg møtt med smilende kollegaer. Det som ble veldig typisk når de fikk øye på meg var at de sa «-Hei Marianne! Jeg fikk epost av deg, men jeg har ikke svart, fordi jeg ikke viste om jeg fikk tid». Da fikk jeg mulighet til å snakke litt om prosjektet og de fikk muligheten til å sette av tid dersom det var mulig. Jeg banket også på noen dører og ble stort sett møtt med den samme innstillingen.

Etter hvert begynte kalenderen min å fylles opp med intervju avtaler. Jeg hadde opprinnelig satt av hele uken til datainnsamling i Oslo. Men fikk gjennomført alle 8 intervjuene på tre dager og kunne reise hjem en dag tidligere enn antatt.

Jeg skulle ønske at jeg fikk informanter som representerte den yngre folkevalgte. Fordi denne gruppen har nok en litt annen bruk av plattformene som jeg ikke vil få dekket like godt i datamaterialet. Jeg forsøkte å få til intervju med to representanter som passet kriteriene, men det lot seg ikke gjøre.

3.2.7 Intervju situasjonen

Intervjuene ble gjennomført på representantenes kontorer og på møterom som jeg fikk hjelp til å booke av Høyre sin konsulent. Møterommene var best egnet til intervju, men noen av informantene har ganske store kontorer med egne små møtebord. Så det fungerte også bra.

Informantene skrev under samtykkeskjemaet som jeg hadde fått godkjent av NSD (sikt) Hvor de også samtykket til at intervjuet kunne lagres. (vedlegg 3)

Til intervjuene hadde jeg forberedt en intervjuguide som fungerte som en ledetråd gjennom intervjuene. Jeg ønsket en form som var lik et dybdeintervju for at informantene kunne snakke bredt ut innenfor rammen av tematikken. Dette medførte at jeg også kunne stille oppfølgingsspørsmål når informanten snakket om noe spesielt interessant som jeg ikke var forberedt på i intervjuguiden. Noen ganger måtte jeg be informantene om å utdype for at det skulle formulere ut setningene sine. Så jeg fikk gode formulerte svar. En utfordring når man intervjuer noen man kjenner er at det kanskje ligger en felles forståelse i bunn som er utfordrende. Spesielt når man er ute etter konkrete svar. Så når en av informantene sier «- Ja, du vet» fordi de antar at jeg forstår noe som jeg kanskje har felles erfaring innenfor. Så er det viktig å være bevisst på de situasjonene å be dem utdype. Eller komme med ett oppfølgings spørsmål.

3.3 Databehandling

Når jeg gjennomførte intervjuet brukte jeg lydopptaker for å sikre at jeg fikk med meg alt det vesentlige som ble sagt. Som regel var alle informantene komfortable med intervjusituasjonen og lydopptakeren. Gruppen informanter er ganske dreven i å bli intervjuet selv om formen på

dette intervjuet er noe annet en journalister og reportere. ingen hadde noen spørsmål til at det ble brukt lydopptaker.

3.3.1 Transkribering

Data materialet ble transkribert ved hjelp av *diktafon* i Microsoft Word. Så gikk jeg gjennom lydfilene igjen og redigerte dokumentet og brukte Gail Jefferson transkripsjonssystem som er beskrevet av (Brinkmann og Thaggaard 2012: 34-36). Laget oversikt over hvem som sa hva med meg som (F) *forsker*. Informantene fikk ble kalt (P) *politiker* og fikk et nummer som følge av anonymiseringen (P1-8). Transkripsjonen ble skrevet på bokmål. Og alle dialektord er byttet ut med generisk bokmål. Jeg skrev også inn når informanten tok en pause for å tenke litt (PAUSE), og når det utbrøt latter (LATTER) skrev jeg det inn i transkripsjonen i parentes.

Utfordringen med å transkribere er at man går fra et muntlig språk til en gjengivelse i skriftlig form og mye informasjon kan gå tapt i transkripsjonen. Og det er heller ikke like enkelt å vite når en setning slutter og en annen begynner. Talespråk er en strøm hvor vi bruker ufullstendige setninger, og hvor vi vender tilbake til tidligere uavsluttede setninger. Det kan være vanskelig å avgjøre hvor punktum og komma skal settes i transkripsjonen (Tanggaard 2012: 34). Noen informanter hadde et utfordrende talespråk hvor de begynte på en setning og kanskje tenkte seg litt om og fortsatte med et bedre formulert resonnement. Å jeg forsøkte å ivareta hva de ønsket å si med setningen.

Enkelte begreper som ble brukt som trengte en kulturell forståelse eller forklaring slik som «blir det noen velgere av dette», som brukes av politikere i Høyre for å vurdere egen tidsbruk, er dette skrevet inn av meg i ettertid for å kunne gi en bedre analyse. Hadde jeg selv vært oppmerksom på dette under intervju situasjonen skulle jeg fått informantene å forklare hva de mente med utsagnet. Men fordi jeg er såpass «innfødt», oppdaget jeg ikke kulturelle innsikten før jeg var ferdig med transkriberingen og kommet til analysen.

3.3.2 Anonymisering

For å anonymisere informantene tok jeg bort navn, referanser til lokallag, kommuner, fylker og ektefeller. Informantene til oppgaven er alle å regne som offentlige personer, mange av historiene som kom fram i intervjuet kan bidra til å identifisere informantene. Tjora påpeker at i situasjoner hvor man ikke kan garantere anonymitet, der informantene vil bli gjenkjent i sitatet bør vi sende de sitatene som skal brukes i oppgaven, til informantene for at de skal vite hvordan de er referert. De må ta stilling til om de åpent kan stå inne for uttalelsene dersom de

skulle bli gjenkjent til tross for anonymisering, eller om de velger å be om at enkelte sitater eller deler av sitatet ikke brukes (Tjora 2021: 191). Disse identifikasjons bidragene er blitt behandlet konfidensielt av meg, men vil fjernes fra materialet før det deponeres. Dette kan være referanser til tette relasjoner som gjør dem identifiserbare, eller posisjoner de har hatt i partiet som gjør de lette å identifisere.

All forskning hviler på tillit mellom forsker og «den det forskers på». Selv om det finnes lovverk som regulerer etikken i forskingen, samt institusjoner som forvalter lovverket, forventer vi at den enkelte forsker ivaretar hensynet til informanter og eventuelt andre. En slik hensyntagen er å oppfatte som et aspekt ved forskerens profesjonalitet, som en holdning som innøves i metodeundervisning og forskerutdanning. Sammen med formelle etiske krav innen samfunnsforskningen bidrar denne holdningen til at man tenker seg om noen ganger før man publiserer data. (Tjora 2021: 192)

Vi har et ansvar for ikke å stille informantene i et dårlig lys. Å sjekke konkrete saksopplysninger som kommer fram i et intervju, dersom disse skal presenteres, er et minstekrav. Bruk av sitatsjekk er særlig relevant når vi tror at informantene kan komme til å bli gjenkjent, for eksempel fordi de er å betrakte som offentlige personer, eller fordi de har inntatt tydelige posisjoner i politiske prosesser som vi studerer. (Tjora 2021: 192-193). Temaet for masteroppgaven er ikke spesielt kontroversielt, og begrunnelsen for anonymisering var at jeg ønsket at de skulle snakke mere fritt enn de kanskje ville gjort dersom de ville blitt navngitt.

3.4 Analyse av data SDI: Stegvis-Deduktiv induktiv metode

Kort sagt har SDI-modellen nysgjerrighet som utgangspunkt og generaliserbar forståelse som mål: den har en kritisk heller enn en dogmatisk holdning. Den induktive måten å drive forskning på er på ingen måte ny, men har vært helt grunnleggende for utvikling av alle vitenskaper (Tjora 2021: 23-24).

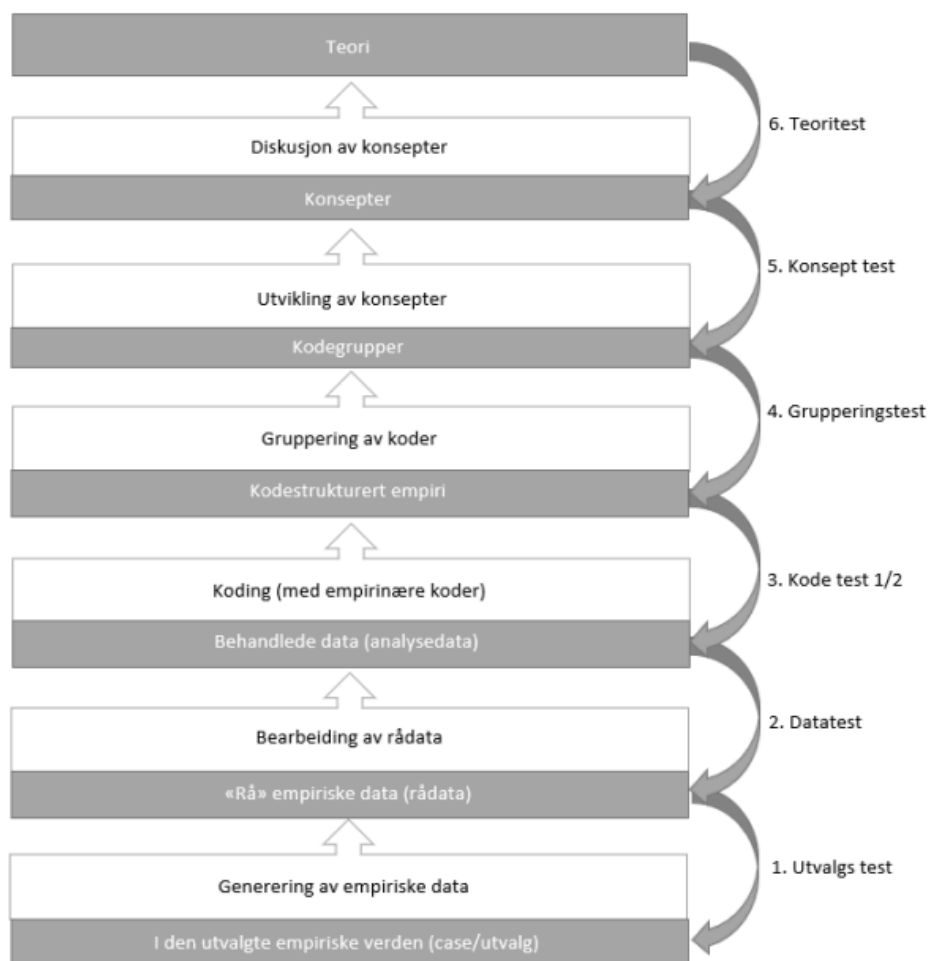
Han sammenligner SDI- modellen med Grounded Theory, men at SDI-modellen er mer effektiv og stiller strengere krav til transparens.

Tjora er også tilhenger av å bruke dataprogrammer for å assistere kvalitativ analyse. Dette gir en større metodisk transparens som er nødvendig for troverdige resultater. Bruk av

dataprogrammer kan benyttes på en slik måte at det styrker transparensen mellom empiri og analyse. For SDI-metoden er bruk av dataprogrammer for kvalitativ analyse helt essensielt for å holde styr på antallet koder som blir betydelig på grunn av høy detaljeringsgrad (Tjora 2021: 24-25).

Tjora er også opptatt av spørsmålet om generalisering som helt sentralt for forskningen – og for SDI-tilnærmingen et vesentlig endepunkt: Kunnskap må kunne ha en gyldighet utover studerte caser eller utvalg for å kvalifisere som god forskning.

Tabell 3-1 SDI - modellen Aksel Tjora

3.4.1 Empiri nær koding

Etter at jeg satt igjen med ferdig transkriberte intervju overførte jeg alt datamateriale inn i NVivo. Jeg hadde da 127 sider med transkriberte intervjuer som skulle analyseres.

Koding er første steg i analysen og ifølge Tjora (2021) svært viktig for SDI-metodens vekt på induksjon. I SDI-modellen opererer man med ett nivå av koder og holder fast ved en ren

induktiv strategi. Målet med koding her er tredelt: (1) å ekstrahere essensen i det empiriske materialet, (2) å redusere materialets volum, (3) å legge til rette for idégenerering på basis av detaljer i empirien. Tjora (2021: 218) mener at ved å rendyrke en *induktiv empirinær koding* er det mulig å redusere påvirkningen av forventninger og teorier som enhver forsker mer eller mindre eksplisitt vil trekke med seg inn i analysen. Et kodingsarbeid basert på empirisk finlesning vil ifølge Tjora (2021) bidra til en så induktiv førstefase i analysen som mulig.

Kodingen i SDI omtales innenfor Grounded Theory som åpen koding (Tjora 2021: 2018) Eller line-by-line coding, linje for linje. Hvor forskeren hele tiden stille et sett av spørsmål til dataen som studeres: «Hva er denne dataen en studie av?», «Hvilken kategori indikerer dette tilfellet?», «Hva er det som faktisk skjer i denne dataen?», «Hvilken hoved utfordring er det informantene står overfor?» og «Hvordan løser de utfordringene eller hvordan bli de løst?» (min oversettelse av Charmaz og Bryant 2007: 275)

Et kjennetegn ved SDI-modellens induktive empirinære koding er ifølge Tjora (2021) at den skal ligge svært tett på empirien og gjerne bruke begreper som allerede finnes i datamaterialet, såkalte «innfødte begreper» i det som kalles «in vivo» koding. Poenget er at kodene skal ligge tett på deltakerutsagn i intervjuer. Man kan gjerne bruke ord eller fraser fra materialet som stikker seg ut. Uvanlige utsagn som koder er ifølge Tjora (2021) gode «knagger» for forskerens hukommelse, slik at koblingen mellom kode og empirisk materiale ivaretas nærmest som en refleks. (Tjora 2021: 218-219)

Arbeidsmåten består av å starte med første analysedatadokument (intervjutranskripsjon) og opprette koder – det vil si et ord eller frase, en setning, del av en setning, et utsagn eller en dialog. Etter å ha gått gjennom hele det første dokumentet går man videre til neste dokument og fortsetter med de samme opprettede kodene fra første dokument og lager nye der det trengs. Slik jobber man gjennom hele materialet og skaper en liste med koder, som alle er skapt induktivt med utgangspunkt i analysedata (Tjora 2021: 219). Et eksempel på en kode fra et slikt utsagn er «Bloggen er død, eller blitt referanse base for meg».

<p>Bloggen er død, eller blitt referanse base for meg</p>	<p>P8: Bloggingen har egentlig forsvunnet, og der legger jeg nå ut egentlig bare lenker til innlegg som jeg hadde i aviser, sånn at den er per definisjon død, eller egentlig bare en sånn referansebasert for meg selv. F: - hva tenker du at har endret seg?</p> <p>P8: - For det første så, altså blogging er jo ikke lenger et politisk verktøy føler jeg jeg. Så det er jo tatt over av såkalte influensere, og produktsalg. Å der var jo aldri jeg i utgangspunktet, så jeg synes ikke det er så er så interessant, og det er vanskelig å holde på sitt. Opprettholde en følgerskare der da. (PAUSER LITT)</p>
---	--

Kodene er mulig kilde til å frembringe idéer som er tatt forankret i empirien. Kodene er kun utviklet fra data, og ikke fra teori, hypoteser, forskningsspørsmål eller fra planlagte temaer i intervjuguiden og kan derfor bli tallrike (Tjora 2021:2019). Når jeg var ferdig med kodingen hadde jeg 207 koder fra 50 minutter med 8 informanter.

Sorteringsbasert koding handler om å holde orden i empirien, koden beskriver spesielle temaer som intervjuet handler om. I intervjuguiden hadde jeg et spørsmål om medlemsrekrutering gjennom sosiale medier, om noen hadde opplevd at en de hadde dialog med meldte seg inn. Da lagde jeg etter hvert en kode basert på en informant sitt utsagn der responsen fra vedkommende var at «nå skal jeg jagggu melde meg inn». Fordi det var et så lite tema valgte jeg å kode de andre referansene som lignet inn i samme kode.

Etter kodingsarbeidet sitter man igjen med et kodesett i tillegg til analysedata. Dette er to ulike representasjoner av empirien. For mest mulig effektiv kvalitativ analyse bør man på en eller annen måte sørge for god kobling mellom kodene (kodesettet) og utdrag i datamaterialet som disse kodene er knyttet til (Her brukte jeg NVivo). Ved en slik kobling mellom koder og analyse utdrag har vi det som kalles kodestrukturert empiri (Tjora 2021: 225).

3.4.2 Empirisk-analytiske referansepunkter

Allerede i datagenereringen og kodingen vil det kunne oppstå en form for analytisk fiksering, det vil si at man som forsker observerer eller leser elementer i empiriske data som utløser

analytiske ideer (Tjora 2021:225). Underveis mens jeg behandlet datamaterialet fikk jeg noen ideer eller tanker om hvilken retning datamaterialet kunne ta. Disse skrev jeg opp i notatfunksjonen i NVivo og opprettet såkalte Memos. Det kunne være noen gjentakende beskrivelser av en virkelighet, eller at informanten sa noe interessant som jeg følte var gjentakende og dermed representativt for deres virkelighet og opplevelser.

Under intervjuet av en informant skrev jeg i felt notatet, at informanten noen ganger evaluerer profilen til personen som tar kontakt, og at de vurderer om det er en ekte person og hva slags henvendelse det er før de eventuelt svarer. Og at hvordan man framstår i sosiale medier kan ha betydning for hvordan henvendelsen blir svart eller behandlet.

Under kodingen av analyse materialet laget jeg også egne memoer når jeg oppdaget noe interessant. Noen av disse memoene jeg laget mens jeg kodet i NVivo var, Facebook siden brukes til å vise engasjement og høste tillit fra velgerne».

Facebook brukes som en kanal til følgere, venner og velgere for å vise aktivitet og engasjement.	Noen kaller det sin ukentlige oppdatering.
Fint for velgerne å få innblikk i hvordan hverdagen som politiker er.	Andre nevner tillit. for å ha tillit må man som politiker vise hvordan man forvalter denne tilliten.

Tabell 2

Vekker følelser og skaper polarisering var et annet memo jeg lage underveis, ved bruk av EAR prinsippet: Der skrev jeg et notat som skulle omforme dette fenomenet: *Flere representanter er oppfatter at følelser styrer mennesker og er engstelig for at mange bruker følelser for å engasjere i mer ekstreme retninger. Samt at budskap som evner til å berøre oss sterkt emosjonelt blir hyppigere delt i sosiale medier. samt at algoritmene bidrar til at slike budskap blir mer delt og spres mer. Sterke emosjoner kan være frykt, redsel, sinne og avsky.*

3.4.3 Kodegruppering

Neste trinn i SDI-modellen er å gruppere kodene tematisk for å begynne å forme en struktur for analysen. Også denne kodegrupperingen gjøres induktivt og består av å samle koder som har en innbyrdes sammenheng, i grupper, samt å skille ut koder som vi anser som irrelevante, i en restgruppe (Tjora 2021: 231)

Jeg jobbet i NVivo men valgte å skrive ut hele kodeboken og hente en saks for å sette de sammen i grupper på kjøkkenbordet. Det ble ganske mye rot, men det var en liten start i arbeidet og en fin fritime fra skjermen som hadde preget data analysen så langt. Kodene ble gruppert i NVivo ved å lage nye koder som kunne aggregere koder fra child code (underkoder) og samle dem under en enkelt kode. Jeg ende opp med disse kodegrupperingene som er ordnet etter referansepunkter som sier noe om størrelsen på analyse dataen som er innordnet kodegrupperingen.

Tabell 3-2 Kodegruppering av analyse materiale

God dialog går begge veier, respekt og lyttende	65	«god dialog»
Åpen debatt i sosiale medier	58	Den åpne debatten i sosiale medier, aktører, spilleregler og ansvar
Motstandere	56	Menings motstandere og det som mobiliserer den. Her kommer også politiske motstandere.
Internt partiarbeid	51	Hvordan sosiale medier blir brukt av sitt parti i dialog, rekruttering og tilbakemelding.
Politisk sendeflate for synlighet og velgerkontakt	50	Hvordan politikere bruker sosiale medier i sin hverdag. Se tabell 2.
Plattformer for alle formål	47	Hvilke sosiale plattformer som er relevante i deres hverdag.
Andre perspektiver og synspunkter er viktig	46	Hvorfor representantene synes det er viktig med dialog med meningsmotstandere.
Faktorer som polariserer debatten	41	Nevnte faktorer som representantene mener er med på å bidra til en mer polariserende debatt.
Messenger en innboks for dialog	38	Hvor henvendelsene kommer og at messenger er blitt en svært relevant innboks.
Erfaring	32	Representantenes tidligere erfaringer, var oppvarmingsspørsmål og ikke så relevant for denne undersøkelsen.
Tid	27	Representantenes vurdering av tidsbruk til dialog i sosiale medier.
Opplevd trusler	15	Representantene forteller om opplevde trusler mot seg selv.

Om kodegruppene skriver Tjora 2021 at en hovedregel vil kodegruppene danne utgangspunktet for hva vi vil utvikle som temaer i analysen. Dette arbeidet strukturerer med andre ord undersøkelsens resultat del, noe som kan ende opp som kapitler eller delkapitler i en

rapport, oppgave eller avhandling, eller eventuelt som separate vitenskapelige artikler i et større prosjekt (Tjora 2021: 230).

Kodegruppe #erfaring koder representantenes tidligere erfaringer innenfor politikken og er egentlig ikke så relevant for utviklingene av videre konsepter for denne oppgaven. Men jeg synes at jeg har interessante kodegrupper med spennende empiri i de 12 andre kodene.

De kodene som er mest interessante for temaet dialog i sosiale medier er God dialog går begge veier, respekt og lyttende,

3.4.4 Hva med hypotesen?

Selv om jeg hadde en empirisk tilnærming til hvordan jeg kodet datamaterialet og ikke ønsket å bli for bundet av de opprinnelige hypotesene og heller se hvor datamaterialet tok meg med SDI-modellen valgte jeg å lage en «Cace» i NVivo for å samle koder som var relevant for å svare på hypotesen *om de svarer på spørsmål fra befolkningen*.

For de andre hypotesene kunne jeg bruke kodegrupperingene.

3.4.5 Utvikling av konsepter

Til nå har vi arbeidet med utgangspunkt i empirien, men fra dette stadiet, konsept utvikling lar vi det teoretiske ta større styring. Det er i utviklingen av konsepter at potensialet både i godt empirisk arbeid og god teoretisk innsikt tas ut. Med blick på kodegrupper og med relevante teorier og perspektiver i bakhodet spør vi: Hva er det dette handler om? Finnes det en mer generelle merkelapp på det vi har strukturert empiri på og dermed empirisk-analytisk innblikk i? Finnes det noen teoretiske bidrag allerede omtaler fenomenet eller som på annen måte er relevante?

3.5 Forskningens kvalitet

3.5.1 Troverdighet

Reliabilitet eller troverdighet handler om forskningens pålitelighet og knyttes til at forskeren gjør rede for hvordan data utvikles. Det innebærer blant annet at forskeren skiller mellom den typen informasjon hen har under feltarbeid, og egne vurderinger av denne informasjonen.

Reliabilitet er også basert på at forskeren redegjør for relasjoner til informasjonen og hvilken betydning erfaringer i felten har for de dataene forskeren får (Thagaard 2009: 190)

3.5.2 Bekreftbarhet

Bekreftbarhet og validitet handler om gyldigheten av de tolkingene undersøkelsen fører til. Forskeren bør gå kritisk gjennom grunnlaget for egne tolkninger. Posisjonering i relasjon til det miljøet som studeres, har betydning for tolkningen forskeren kommer fram til. Om forskeren i utgangspunktet er knyttet til det miljøet som studeres, har betydning for den forståelsen forskeren utvikler i løpet av prosjektet (Thagaard 2009: 190)

3.5.3 Overførbarhet

Kan forståelsen som utvikles innenfor rammen av et enkelt prosjekt være relevant i andre situasjoner? En viktig målsetting med teoretisk orienterte studier er at tolkningen skal ha relevans utover det enkelte prosjekt. Forskeren må argumentere for de betingelsene som bidrar til at en tolkning basert på studier i en sammenheng også kan ha relevans i andre sammenhenger. Overførbarhet kan også knyttes til at tolkningen vekker gjenklang hos lesere med kjennskap til de fenomenene som studeres (Thagaard 2009: 190)

Hvordan stortingsrepresentanter fra Høyre opplever dialogen på sosiale medier er relevant for andre grupper enn kun de som det er forsket på. Rollen politikere har i samfunnet gjør at de er aktør i dialog på sosiale media, er berammet av «klimaet» i debatten.

Samtidig er det overførbart den andre veien, hvordan har alle ansvar i dialog. Hvordan blir man møtt, hvordan fremstår man? (190)

Da jeg bestemte meg for å undersøke dette temaet om dialog mellom folkevalgte og befolkning på sosiale medier, er det fordi jeg selv har erfaring som folkevalgt og stortingspolitiker. Det er en forståelse om et tema som jeg ikke ville hatt, eller vurdert å undersøke nærmere dersom jeg ikke selv hadde erfaringer som politiker. Jeg har selv opplevd å ha samtaler og dialoger med mennesker gjennom sosiale medier, på telefon og via e-post. Når jeg tar på meg forskerdrakten som masterstudent, for å dra tilbake til et miljø jeg kjenner ganske godt, er min egen innsikt både en fordel og en ulempe. En fordel er at jeg har et godt nettverk som gjør at det er enkelt å finne fram til gode informanter og personer som kan gi gode svar og betraktninger på problemstillingen. I denne oppgaven går jeg ganske metodisk fram når jeg finner fram til disse informantene, men det er personer jeg kjenner og som har en relasjon til meg, de kjenner meg som kollega fra Finnmark. En ulempe blir da at informantene

forventer at jeg selv har en form for forståelse for problemstillingen, som gjør at de ikke trenger å utdype like mye, fordi vi deler samme erfaringer. Det er en utfordring når jeg skal intervju og samle inn data. Fordi jeg trenger at de gir meg en dypere innsikt i deres betraktninger.

Om dette skriver Aksel Tjora at både informant og intervjuer vil ha noen forventninger om hvem den andre er, og dette vil bidra til å skape rom for intervjuet. Blant annet vil en informant kunne forvente at samme kjønn, alder eller livssituasjon hos intervjuer medfører at man kan ta for gitt enkelte typer erfaringer eller synspunkter. Dersom slike erfaringer er et tema for undersøkelsen, må man som intervjuer være seg spesielt bevisst å innta en slags naiv posisjon (Tjora 2021 s133). Så her er det viktig at jeg i starten av intervjuet prøver å få informanten til å se bort fra at jeg kjenner feltet og forsøke å forklare så inngående som mulig. Samtidig som jeg følger Tjora sitt råd å på forsøker å inneha en så naiv holdning som mulig. Dette kan arte seg som en spørrende holdning på svar som «ja du forstår dette», med henvisning til delte erfaringer som kan ha oppstått når man har vært en del av samme kultur.

Forforståelsen har også en kulturell dimensjon. Derfor er det kanskje spesielt viktig for meg å se litt på min egen habilitet når jeg gjør vurderinger av datamaterialet. Min oppgave er ikke forfekte Høyre sitt perspektiv, men heller ikke utnytte tillitten informantene har til meg som forsker på temaet.

3.5.5 Min bakgrunnskunnskap

At jeg har vært stortingsrepresentant for Høyre ga meg stor innsikt i hverdagen som stortingsrepresentant. Noe av det mer vanskelig for meg var sosiale medier og oppmerksomheten knyttet til jobben. Hvor knusende direkte og forferdelig kritikken kunne være når det stormet som verst. Frykt for kritikk gjorde at man kanskje ikke publiserte så mye som man burde for å få en god dialog i sosiale medier. Riktig nok fikk jeg en mer tøff start på stortinget enn mange andre. Alta sitt krav om sykehus og fødeavdeling var den største saken for mitt valgdistrikt og jeg opplevde å bli stemplet som syndebukk for at det ikke ble gjort en konsekvensutredning om sykehusplassering. Selv om jeg forsøkte å ha en dialog og dele mine intensjoner og jobbe så hardt jeg kunne for bedre sykehus tjenester, ble resultatet at min politiske karriere var avsluttet før den var kommet i gang. På tross av dette har jeg fått stor kunnskap om rikspolitikken og viktigheten av dialog med befolkningen i en tid hvor sosial medier begynte å gjøre seg sterkt gjeldene. Fordi det er enklere for meg å få tilgang til

informanter, og at det er enklere å forholde seg til en politisk gruppering i en masteroppgave, har jeg kun informanter fra Høyre. Kulturen i denne partigruppen kjenner jeg godt til. Samtidig har jeg god også bakgrunnsinformasjon.

3.6 Etikk

Før jeg gikk i gang med intervjuene fikk jeg vurdert meldeskjema om behandling av person opplysninger av Sikt (NSD). Se vedlegg 1.

Informantene fikk også et informasjonsskriv godkjent av sikt på tilsendt på forhånd, som også ble signert før vi gikk i gang med intervjuene. Se vedlegg 3-4.

4 Presentasjon av funn og analyse

Nedenfor vi jeg besvare hvert av det tre forskningsspørsmålene som er knyttet til problemstillingen med den informasjonen som kom fram i intervjuene.

4.1 Hvilke sosiale medieplattformer bruker politikerne

I denne delen skal jeg gå gjennom første forskningsspørsmål: Hvilke sosiale medier bruker de? Jeg vil også legge fram og analysere empiri for de mest aktuelle plattformene som representantene bruker.

For informantene er sosiale medier er stor del av hverdagen, de er regelmessig inne på sosiale medier og bruker det gjennom hele dagen. Jeg har spurte om vurdering av plattformene utfra spørsmålet: hvordan vil du vurdere viktigheten av følgende sosiale medier fra 1-5 der 5 er mest viktig og 1 en minst viktig. De viktigste sosiale mediene ble rangert slik:

Tabell 4-1 Vurdering av plattformene

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8
Facebook	5	5	5	5	5	5	5	4
Instagram	3	1	-	4	3	3	1	P
Snapchat	P (2)	3	-	3	4	P (2)	1	1
Tiktok	-	-	-	4*	-	-	1	1
Twitter	1	5	-	3	3	-	3	2
BeReal	2	3	-	-	-	P (2)	-	-

I denne oversikten er P – Privat og viser til at informantene bruker plattformen, men kun privat. For ordensskyld har jeg gitt P – verdien = 2 i denne utregningen.

En representant vurderte Tiktok som veldig viktig *4 fordi hen mente at den var så viktig for kidsa, men brukte den ikke selv.

F. - Enn Tiktok da?

P4: - For meg, så er ikke det så relevant, men for yngre folk så bør dem jo bruke det, fordi det er der ungdommene er. Som relevans for meg, eller for generelt.

Hva var det du spurte om igjen?

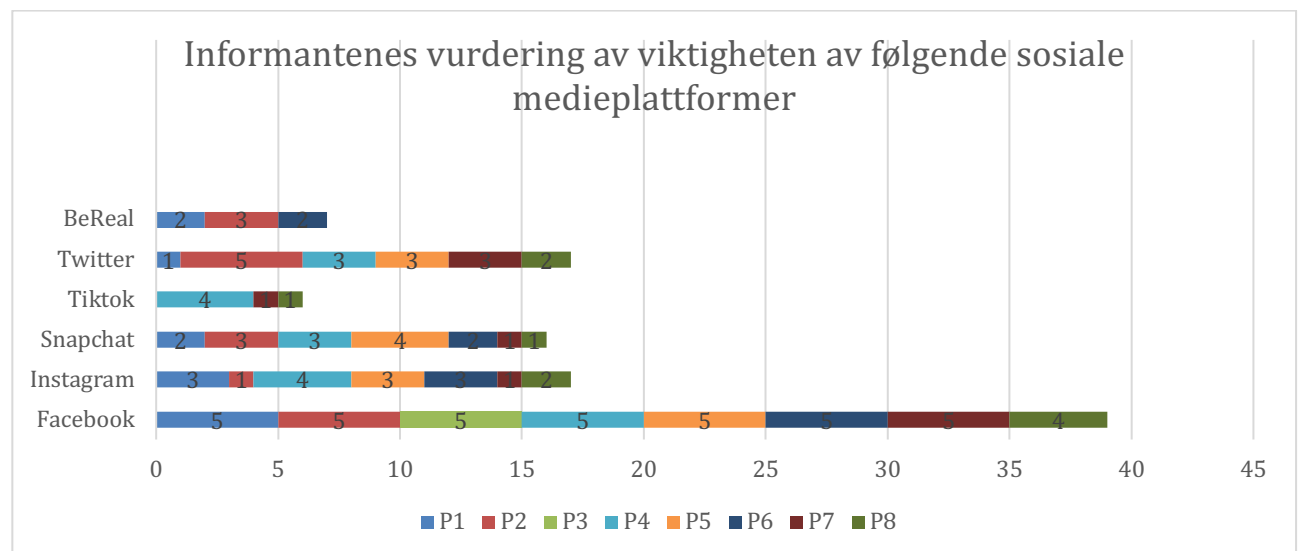
F: - Hvordan du ville vurdere viktigheten av..

P4: - Ja viktigheten tror jeg er en 4'er. Absolutt det kidsa bruker.

Så hvordan de vurderer viktigheten av plattformene er ikke bare slik de selv anser dem som viktig. Men også hvilke brukergrupper de er viktige for og unge er en veldig viktig gruppe for representantene, og de anerkjenner «kidsa» sin innflytelse på plattformers relevans.

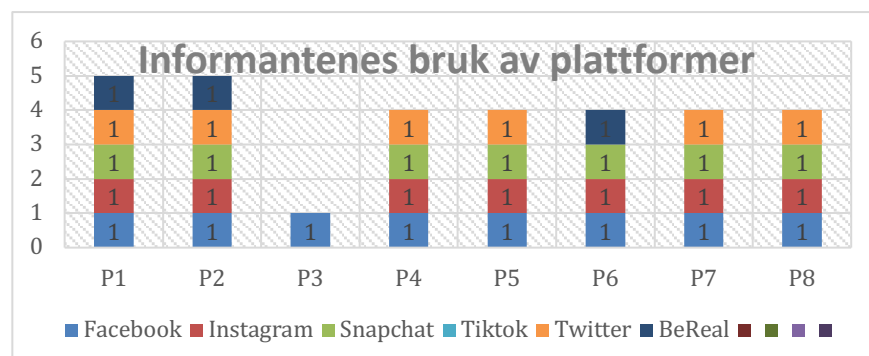
Nesten ingen av representantene lastet ned Tiktok, det skyldes sikkerhetsanbefalingen som PST tidligere har kommet med til stortingsrepresentanter og medlemmer av regjeringen om at denne ikke bør lastet ned og de fleste følger dette rådet.

Tabell 4-2 Oversikt

Ut fra oversikten i Tabell 4-2 kan vi si at Facebook er ansett for å være mest viktig, Instagram og Twitter er vurdert likt, men det er flere som opplyser at de bruker Instagram. Snapchat er i likhet med Instagram også brukt av alle bortsett fra en.

Tabell 4-3 Bruk av plattformer

Selv om jeg ikke har spurt om alle plattformene som representantene er aktive på, noen av dem er nok også aktiv på LinkedIn, så viser denne oversikten at representantene er aktive på minst 4 plattformer.

I de neste avsnittene skal jeg gå videre på de plattformene som representantene bruker.

4.1.1 Facebook

Facebook var den mest brukte plattformen for alle informantene og ble uttalt som mest relevant av alle informantene. Når jeg ba alle informantene rangere plattformene fra 1 – 5 der 5 var mest viktig, ble Facebook rangert som mest viktig av alle respondenter: Det var en informant som «kun» ville gi 4 poeng til Facebook, selv om hen fikk flest henvendelser på denne plattformen. Vedkommende opplevde at Facebook ikke fungerte like godt til å se hva som engasjerer der ute og dermed opplevde å ikke få like mye ut av det som før.

P8: - Ja, Facebook så ville jeg sagt 4.

F: - Ikke 5?

P8: - Altså hvis jeg må. Hvis en av dem må komme på topp, så vil jo den være på topp. Ja, men viktig for meg, fordi at jeg synes ikke Facebook lenger er relevant, eller så relevant som det pleide å være. Det har noe med sortering av saker som kommer opp, hvor jeg tidligere brukte blant annet Facebook, og Twitter for så vidt, for å se på hva det er som engasjerer i dag. Er det noen saker jeg ikke har fått med meg? Men nå synes jeg egentlig ikke får så mye mer ut, eller så mye ut av det.

F: - Hvilke sosiale plattformer er det du får flest henvendelser på?

P8: - Det er ikke noe tvil om at det er Facebook i så fall, eller messenger da.

Facebook blir sett på som den mest komplette plattformen av alle og hvor det er en stor bredde i verktøy og formater representantene kan bruke. Facebook er der de har flest venner og følgere

F: Du nevnte at det er Facebook er mest viktig for deg. Kan du utdype litt om?

Hvordan type verktøy Facebook er for deg?

P2: Nei, altså, jeg rangerer vel Facebook som det mest viktige, fordi jeg kanskje ser på det som det mest komplette hvor du liksom har muligheten til å kunne få frem budskapet i flere varianter, bilde, film, bare tekst, på flere kanaler. Jeg har

jo en privat bruker og en (politikerside)-page, så det er liksom der jeg opplever at det er størst grad av allsidighet. Det er der jeg har størst grad av følgere og venner. Og jeg ser vel på det som det opptrer det mest det mest komplette plattformene.

For én av informantene var dette det eneste sosiale medier som ble brukt.

P3: Ja. Ja, jeg må vel nesten gi det en sånn toppscore i og med at det eneste sosiale medier som jeg bruker.

En annen av informantene mente at Facebook var viktigst for dem, men at utad i kommunikasjonen, hadde ikke Facebook den posisjonen lengre. I alle fall ikke blant de unge så det er lurt å bygge seg opp på andre kanaler som oppleves som mer relevant for de unge.

F: - Hvordan vil du vurdere viktigheten av følgende sosiale medieplattformer på en skala fra 1 til 5, der 1 er minst viktig og 5 er mest viktig. Vi kan begynne med Facebook.

Politiker 5: - 3. Kanskje.

F: - 3. Det er ikke den du bruker mest?

Polititikker 5: - Altså for meg, jeg bruker den mest. For meg altså så er det 5. Men utad i kommunikasjonen, så tror jeg ikke Facebook har den posisjonen lenger. Men for meg nå så er det 5

En annen definerer Facebook som en nærmest universell plattform som alle er en del av.

P2: Her (på facebook) vil jeg definere at her er alle fra barn, fra de får lov av foreldrene, til vi går i graven nærmest, og der er de som er opptatt av alt i fra bier og blomster til politikk og annet.

Facebook er nærmest en universell sosiale medieplattform, som alle er en del av nesten fra vuggen til grav, i det minste fra man er gammel nok. Politikerne bruker denne i veldig stor grad og opplever at de får flest henvendelser gjennom å være aktiv på Facebook, plattformen har et allsidig repertoar av funksjoner, med bilde, video, tekst, grupper og chat. De fleste informanter har en privat bruker og en politikerside. Men plattformen er ikke så engasjerende for de unge som mer sjelden deltar i debatter der og algoritmene gjør at den ikke lengre kan brukes av politikerne for å se hva som engasjerer.

4.1.2 Messenger

En av årsaken til at Facebook ble rangert så høyt av alle var at det opplevdes som en mer komplett plattform. Messenger er en funksjon i Facebook der man kan sende direkte meldinger til venner og andre gjennom meldingsforespørsler. Messenger blir også omtalt selvstendig som en stor kilde til henvendelser. Det er en funksjon i Facebook sin plattform, og har en egen applikasjon som kan lastes inn på smarttelefon.

F: - Hvilke sosiale plattformer er det du får flest henvendelser på?

Politiker 1: «Ja det er jo. Ja det kan være på messenger»

Politiker 2: «Nei, det er nok på, det er nok på Facebook og ikke nok. Det er på Facebook».

Politiker 3: «- Det er jo helt klart Messenger.»

Politiker 4: «- Men jeg får en del henvendelser på messenger. Jeg får noen henvendelser på, ja direkte på Facebook da.»

Politiker 5: «- det er for nå så er det jo Facebook, og gjerne også da via Messenger, altså direkte melding, som jo er Metas plattform

Politiker 6: «- Det er vel messenger på Facebook. Vil jeg si.

Politiker 7: «- Det er jo Facebook.

Politiker 8: «- Det er ikke noe tvil om at det er Facebook i så fall, eller messenger da.»

Det er et ganske utstrakt bruk av messenger som en innboks på linje med SMS og til dels E-post. En informant reflektere over at det var lavere terskel for å finne noen på Facebook enn å sende «oss» en E-post, selv om e-posten er offentlig tilgjengelig på stortingets hjemmeside. En annen reflekterte over at det som kom i innboksen på messenger var litt mindre gjennomtenkt og kanskje litt dårligere formulert enn om man hadde valgt å bruke den tiden det tar å sende en e- post.

F: - Ja, hvordan tar de kontakt med deg?

Politiker 6: - Da sender de bare en melding. Om det går an å få til et møte eller snakkes om noe. Ja, og så sender jeg av og til de at «fint, send en mail så jeg

husker det». Og ja, det kan bli litt mye, sånn at du har meldinger, Messenger og mail.

Politiker 1: ja, ja det det kommer som regel inn på messenger. de henvendelsene til meg ikke på Facebook for da. messenger er jo kun til meg så det er kun meg som ser det. På Facebook vil jo veldig mange andre også se det. Også på pagen får jeg en del. Men jeg får ting på messenger som er mer sånn privat folk som ikke vil stå frem da med ting

Politiker 3: - Men, det betyr jo noe at folk for det første henvender seg til deg, fordi de tror at du kan gjøre noe med ting. Og det er jo meningsfullt fordi at du blir oppmerksom på ting, fortrinnsvis kanskje i ditt eget fylke, men som nasjonal politiker. Har du hele landet som arbeidsfelt. Og du kan bli oppmerksom på ting som folk er opptatt av og gjerne vil ha gjort noe med, så det synes jeg er meningsfullt.

Politiker 6: - Så det kan bli litt sånn når det er en hektiskdag, hvis du da skal se gjennom ting og du altså. Ja, det er litt farlig å sjekke messenger fra man har det travelt. (F: - Ja,) for da kan de bare forsvinne. Men så er det noe med at det kan komme viktige ting der også, så da er det jo lurt å være innom, men når du først har åpnet den, så er den jo åpen. Så det kan av og til bli litt sånn at jeg må hente opp igjen ting.

Henvendelser på messenger er nok mere spontan og har lavere kvalitet enn om noen hadde satt seg ned og brukt den tiden det tar å sende en e-post. Det er en stor kilde til informasjon for representantene som de kanskje ikke ville fått dersom denne mer impulsive innboksen ikke hadde eksistert.

4.1.3 Twitter

Tre av informantene hadde lang erfaring med bruk av Twitter, to av informantene var tidlig på plattformen og hadde vært med på hele Twitter sin historie. Begge disse mente at Twitter ikke var så relevant for dem nå lengre, den ene gikk så langt som å si at Twitter ikke lengre var noe hyggelig sted å være.

P2: - og på Twitter så er det av og til sånn at det er jo en sport å være uenig i stort sett uansett hva du poster, så er det jo garantert at du får en tirade av mennesker som er uenig med deg

F: - Hvordan sosiale plattformer opplever du som mest relevant for deg som folkevalgt?

P5: - Tidligere eller mest relevant? Ja, jeg har vært mest aktiv på Facebook og på Twitter. Jeg tror mest relevant er Snapchat og Instagram, men jeg har ikke klart å opprettholde aktivitet på alle 4. Det kan være at det kommer til å svi sje litt nå. Jeg har blitt mindre og mindre aktiv på Twitter. Jeg synes det er en giftig negativ tone i debatten der. Før så var det en god plattform å diskutere politikk på. Bedre enn Facebook. Men de siste årene så har jeg ikke trivdes med å gjøre det. Det har ikke vært noen reell diskusjon lenger. Jeg synes det er blitt et dårlig sted å være. Så i hovedsak nå, så er det Facebook, men jeg må over på andre plattformer etter hvert.

F: - Hvordan opplever du dialogen med velgerne av befolkningen på sosiale medier?

P5: - Ja, altså som sagt på Twitter så synes jeg den ble dårligere og dårligere. Til den grad at jeg nesten ikke legger ut noe der. Det har blitt veldig polarisert, og det er egentlig ingen dialog. Jeg synes det handler om å slå - de du ikke er enig med ned. Snarere enn å ha en dialog, jeg ser at noen klarer det litt, men det er veldig mye negativitet. ... Men jeg må si jeg blir utsatt for veldig lite som er veldig vanskelig. Ja, jeg tror nok at hvis jeg jobbet med litt mer kontroversielle felt. Jeg må se litt nå da når jeg jobber jo med skeivpolitikk, transpolitikk og konverteringsterapi, sånne type ting, men jeg så jo at «AT» og hun har vært aktiv på Twitter. Jeg har ikke sett så mye av det, men hun sa at hun vet ikke om hun orker mer. Og det er det jeg mener med Twitter. Det er liksom. Det er så hatsk, og det er liksom ingen. Jeg opplever at det er veldig lite rom for å faktisk diskutere ting. Du skal bare fortelle folk at de er dumme og at de tar feil.

Det var en person som rangerte Twitter som 5. og de som brukte Twitter sa at de brukte den mest for å spre en artikkel eller forholde seg til journalister og såkalte intellektuelle. Ingen forventet egentlig å påvirke velgerne på Twitter. Twitter er kanskje en kanal som brukes mer

av de som har politikk som et interessefelt eller som har arbeid knyttet til politikk og samfunnsdebatt.

F: Men du rangerte også Twitter høyt.

P2: Ja sånn med sånn viktig, og det er nok viktig i den forstand at det er noe jeg kanskje når spesielt lett ut til journalister og av samfunnsdebatt. Vi opplever vel at mange av de som er på Twitter er også på Facebook. Her vil jeg definere at det her er alle, fra barn, fra de får lov av foreldrene, til vi går i graven nærmest, og der er de som er opptatt av alt i fra bier og blomster til politikk og annet. Men på Twitter så føler jeg at det er litt mere. Litt mer spisset mot mennesker som har lyst behov og ønsker om å ytre seg litt mer. Sånn pågående samfunnsdebatter da, også det at du blir truet til å forholde deg til færre antall tegn gjør at du må jo spisse budskapet ditt for å nå dem så, så ja, jeg anser det som viktig i forhold til å nå spesielt, kanskje ut med, kall det nyheter til journalister.

P4: - Twitter er et. jeg er også på Twitter, det er veldig sjelden at jeg «Twitter», men jeg følger jo med på Twitter hver dag altså. Jeg vil si en 3'er er fordi det er et spesielt segment som er der. Det er litt mer. Nå skal jeg ikke utdype det nå.

F: - Jo, du kan utdype det nå.

P4: - Men det er, jeg kaller det et mer elitistisk medium. Journalister og såkalte intellektuell som prøver å bruke Twitter som sin plattform, så jeg føler ikke at det er så relevant i velgerkontakt, men mer som en meningsdannende for ting, som kan påvirke opinionsbygging.

F: - Nei? Twitter,

P6: - Nei, det har jeg. Jeg brukte den i perioder, men jeg brukte ikke den veldig aktivt, men. Der er sånn boble som jeg kalte det, så jeg. Jeg bruker rett og slett ikke Twitter jeg slettet kontoen min, men nå er han oppe og går igjen, men jeg er ikke inne på den.

F: - Hva mener du med bobler?

Politiker 6: - Nei kommentatorer og de som er opptatt av politikk og ja, ikke vanlige folk. Da blir det litt sånn. «Blir det noen velgere av dette?» Det tror jeg ikke. Jeg tror ikke du endrer meninger hos noen på Twitter.

F: - Nei, hvem er det du møter på Twitter da?

Politiker 6: - Nei, jeg er jo nesten aldri på Twitter, så. Men det er jo mye politikere, journalister.

«Blir det noen velgere av dette?» er metafor som brukes i Høyre for å vurdere nytten av noe i en politisk sammenheng. Min forståelse av dette begrepet er: Skal man bruke tid på dette? Blir det noen velgere av dette? Hvis nei, finn på noe annet. Hvordan tid er en faktor politikernes bruk av sosiale medier tar jeg opp i avsnittet om velgerkontakt.

Politiker 8: - 2. Fordi jeg følger ikke med på andre, men det hender at jeg selv legger ut mine egne artikler og så videre. Og så blåser jeg egentlig i om det blir veldig delt, men det er mer enn distribusjonskanal enn kanal for å følge, så det har endret seg.

F: - Hvordan bruker du det da?

Politiker 8: - Hvis jeg skrevet en artikkel eller kommentar. Redaksjonelt, som jeg fått på trykk eller som er publisert et sted, så legger jeg det ut der til distribusjon, mer sånn at andre kan dele eller at det har videre spredning. Det hender at jeg følger med på hashtag hvis jeg har vært i dagsnytt 18 eller noe sånt for å se om det er noen som diskuterer. Men jeg synes debatten er irrelevant og uinteressant og altfor spiss.

Twitter oppleves som relevant for å følge debatten på områder som opptar en mer politisk interessert del av befolkningen. Den oppleves ikke som like relevant for å komme i kontakt med velgere. Den er kanskje litt elitistisk i den politiske sammenheng. Debatt klimaet er mer aggressivt, og det er mer uenighet og diskusjoner. Bruk av Twitter er nok synkende og de som har vært store på Twitter bruker det ikke like mye.

4.1.4 Instagram og Snapchat

Enkelte plattformer som Instagram og Snapchat oppleves som relevant, men brukes ikke politisk, men mer privat, eller for å vise engasjement. Flere oppgir at disse kanskje vil bli mer relevant fremover og at de ønsker å være mer aktiv der får å nå et yngre publikum og bli bedre kjent med de unge på sosiale media.

F: - ja. Hva tenker du ender seg framover?

P5: - Nei, altså, det er jo færre og færre unge som er aktive på Facebook. De bruker Messenger for å chatte, og så videre. Men jeg opplever også ved å se på egne barn i begynnelsen av tyveårene. (De) bruker ikke Facebook. Så derfor så

mener jeg at Snapchat, Instagram, allerede egentlig har blitt viktigere. Og det er derfor jeg må vekke opp de kanalene mine. Tiktok er viktig, men der vil jeg ikke være.

Tiktok blir ikke brukt på grunn av en sikkerhets anbefaling fra PST som representantene på stortinget følger. Men fremover vil nok Snapchat og Instagram bli mere brukt og at representantene bygger opp en større tilstedeværelse der. De fleste av de jeg snakket med har bruker på kanalen, men bruker den i større grad privat. En svakhet i analys materialet er at jeg ikke har intervjuet noen representanter som er blant de «yngre» på stortinget. Da ville jeg nok fått flere eksempler i empirien på bruk av disse plattformene i en mer politisk sammenheng.

Jeg utførte en gjennomgang av Høyre politikernes bruk av Instagram, der jeg søkte opp politikere i utvalget mitt og undersøkte noen topp politikere. Undersøkelsen viser at denne blir brukt til politikk. Erna Solberg har over 163.000 følgere på Instagram. Hun legger ut mye bilder og har fyldige historier. Solberg la ut syv historier da hun besøkte Møllers Tran på Løren, der delte hun interessant innhold fra fabrikk produksjon og museet tilhørende fabrikken, hun delte en video hvor de tar en «shot» Møllers Tran og delte hva hun syntes om smaken. Jeg går utfra at flere politikere har Erna som mal når de vurderer hvordan de skal bruke Instagram i en politisk sammenheng, fordi hun er fremstår som en respektert partileder gjennom en lang periode.

Jeg så også på noen «unge» politikere fordi jeg ikke hadde så mye empiri fra denne gruppen. Undersøkelsen viser at de er aktive med å legge ut historier på Instagram, de viser ting fra hverdagen sin, jobb og fritid, bøker de leser og noen politiske budskap. De unge ønsker å vise et høyt aktivitetsnivå og bidra til at følgere får en større personlig tilknytning. Dette underbygger teorien om at Instagram vil bli mere brukt fremover.

4.1.5 Funn om sosiale medieplattformer

De fleste har en ganske variert bruk av sosiale medier de bruker minst 4 plattformer i ulik grad. Facebook er ansett for å være viktigst, Instagram og Twitter er også viktige, Snapchat brukes av de fleste, men er ikke vurdert som viktig for dem i det perspektivet denne oppgaven handler om.

Den mest viktige plattformen er Facebook, alle bruker den, alle vurderte den høyest på skalaen. Det er den mest komplette plattformen og kan brukes til å dele bilder, video, liker, leserinnlegg, dialog på messenger. En av grunnene til av Facebook ble vurdert så høyt er

Messenger funksjonen. Det er så utstrakt bruk av messenger at den er å anse som en innboks på linje med E-post og SMS. E-poster er fortsatt ansett for å være best egnet for påvirkning, og adressene er offentlig tilgjengelig for alle på stortinget sin nettside.

De fleste henvendelsene i sosiale medier kommer gjennom Messenger. Det kan skyldes at det er en lavere terskel å sende en henvendelse på messenger og at ting ofte var dårligere formulert enn om de hadde fått det på e-post. Så den språklige kvaliteten på henvendelsene er nok litt dårligere, men muligheten for impulsivitet hos de som tar kontakt som kanskje har noe viktig å si, den er en viktig kilde til informasjon og dialog.

Det er noen av informantene som brukte Twitter aktivt, noen hadde lengre erfaring med bruk og opplevde at de brukte den mindre enn før. En brukte den veldig aktivt og vurderte Twitter som veldig viktig. Twitter er elitistisk enn Facebook, og de som var interessant å ha kontakt med å ha dialog med på Twitter var journalister, intellektuelle og samfunnsdebattanter. Debattklimaet oppleves ikke positivt, og det er vanskeligere å være det nå enn før.

Instagram er brukt av de fleste i utvalget, men ikke så mye til politikk enda. Det vil trolig endre seg ganske raskt, både Erna Solberg som er parti leder, andre topp politikere i partiet bruker Instagram, ikke like godt som parti lederen, men unge politikere bruker Instagram bedre og mer aktivt enn de «eldre».

4.2 Facebook som politisk sendeflate

I denne delen skal jeg se på om representantene bruker sosiale media mest internt, eller som informasjonskanal eksternt? Som nevnt i tidligere er Facebook fortsatt den mest brukte sosiale medieplattformen for stortingsrepresentantene jeg har snakket med. Sosiale medier brukes også til politisk arbeid internt. Det kreves en intern ending hos politikerne for å begynne å bruke et sosialt medium som en politisk plattform.

«Du vil ikke plage vennene dine med politikk. Altså, det er en del sånne sperrer, legge ut masse bilder av seg selv. Jeg var jo en person som ikke var veldig kjent i Fylket, altså FYLKET Høyre visste ikke hvem jeg var. Det var kun noen få som ville ha meg inn på Stortinget, så jeg måtte jo eksponere meg selv og vise ansiktet mest mulig. Det merker jeg jo enda, selv om jeg har sittet her på Stortinget i 5 år. Så er det veldig få som vet hvem jeg er. Så du må liksom hele tida profilere og bruke den anledningen. Så, men det det er en treningssak, og det er noe som en

som politiker tror jeg bare må hoppe ut å bruke det på sin måte. Jeg tror det er viktig å være til stede.»

For de jeg har intervjuet er sosiale medier en sendeflate for synlighet og velgerkontakt. Det krever en form for trening å hele tiden tenke på hvordan de skal profilere seg i sosiale medier.

4.2.1 Synlighet

Det kommer fram i analyse materialet at informantene bruker sosiale medier for å dele øyeblikk fra sin hverdag som stortingspolitikker. Noen kaller Facebook siden for sin egen broadcast, der de deler hverdagen som stortingspolitikker, hvilke saker de er opptatt av og hvem de har møter med.

«det er en del av den politiske hverdagen. Det er jo en måte å både formidle hva en er ute på, men å formidle saker som vi er opptatt av. Har han vært ute og hatt et oppslag som deler en det på sosiale medier, har én skrevet leserinnlegg så deler en det, og har én et møte med folk så deler én det. Så det er jo egentlig en måte å vise hvem, Altså, hva er det opptatt av som politiker, hvem en snakker med og ikke minst dele andre sine budskap.»

De kan også dele og tagge aktører som de synes er viktige og som de ønsker å vise at de heier på. Andre forteller at det er viktig å vise engasjement og aktivitetsnivå for å skape tillit til velgerne sine og vise at de tar jobben alvorlig. En annen snakket om at de liker å snakke om egen politikk når de legger ut ting, poster på sosiale medier.

Politiker 6: - Facebook vil jeg si 5 på. Facebook er jo, hvis jeg skal jeg si hvorfor? Altså grunnen til at Facebook er viktig tror jeg at du, altså folk ser hva vi er ute på. Vi har mulighet til å vise folk aktivitetsnivået sitt, og det gir folk en mulighet til å følge med på hva som skjer, så jeg får jo veldig mange tilbakemeldinger på folk som sier at de kommer til å følge med. «-Ja, jeg ser du er mye rundt». Og ja, jeg tror det er en fin måte å formidle hverdagen på som politiker. Det er ikke alltid så lett å vite hva den jobben består i.

En annen snakket om det å dele fra sitt private liv og by på seg selv.

P4 «: - min erfaring med sosiale medier er jo at når du legger ut noe som er privat eller personlig, om det er at du lager pizza på fredagskvelden, eller legger ut et bilde sammen med KONE eller unger og sånt så er jo ofte det mer «likt» enn

de politiskutsagnene. Så det er jo en del. Folk er jo interesserte. Det folk virkelig liker jeg at du byr litt på det selv da. Dine private ting. Hvis jeg legger ut et bilde av bikkja mi og meg, så får jeg mer «likes» på det. Enn at jeg legger ut et leserinnlegg eller et avisoppslag som jeg har hatt om en politisk sak. Så jeg tror nok det er at ønske hos veldig mange om å liksom føle at de kjenner noen litt bedre, og vet litt mer om hva vedkommende driver med. Enn at de er politiske propagandamaskiner. Så jeg tror det er sånn, en sånn, hvis en skal ha en effektiv kommunikasjon på sosiale medier. Så tror jeg man må ha en blanding av privat og politikk.»

De får bedre tilbakemelding på ting de deler av selv selv som ikke er politisk men privat. Bilder med familien blir mer likt enn andre mer politiske poster. Så de fleste ønsker å ha en god blanding av privat og politikk. Det er også viktig å beholde en form for rød tråd i hvordan og hva man publiserer.

Det er nok mest betydningsfullt for at en viser folk hva en er opptatt av og en altså. Det er jo og en invitasjon til de som er opptatt av de samme tingene til å komme med innspill og ta kontakt. Sånn at jeg ser at du er interessert i det jeg ser at du snakker om det. Jeg mener noe om det, så det opplever jeg ofte at folk tar kontakt og. For at de har innspill til de tingene som jeg er opptatt av, og så er det jo liksom sånn sakte, men sikkert så oppdager folk hva en er opptatt av, selv om en ikke helt har en klar mediestrategi mere, så er det sånn at ja, men du er opptatt av inkludering og gutter og jenter i skolen. Altså det blir en sånn rød tråd. Jeg får av og til meldinger fra folk som «Åja – ja, men det er så bra at». «Så bra at det er så tydelig at det er disse tingene jeg er opptatt av». For en føle av og til selv at jeg legger ut innlegg, og så går det lang tid mellom de innleggene en legger inn. Men folk ser ofte den røde tråden i det engasjementet man har. Så jeg tror det er utrolig viktig for oss å skape seg en profil som politiker.

Så Sosiale medier brukes for å ha en effektiv kommunikasjon der man både snakker om politiske saker som er relevant for de områdene innenfor politikken som representanten er opptatt av. Men også være privat i den forstand at de som følger får en større personlig tilknytning til representanten. Det innebærer å gi et innblikk i privatsfæren, rekreasjonsaktiviteter og dine verdier.

4.2.2 Velgerkontakt

Av de sosiale medieplattformene som representantene bruker kommer flest henvendelser på Meta sin plattform Facebook. Her forteller representantene om henvendelser på veggen, eller at de blir tagget i en post og spørsmål i kommentarfeltet på poster de selv har lagt ut.

F: Hvordan tar dem kontakt med deg der?

Politiker 2: «- Nei, det er egentlig alle mulige virkemidler fra messenger meldinger til kommentarer på poster og spørsmål på poster som jeg har lagt ut. Eller at de tagger meg helt i en helt selvstendig post som de legger ut. Og med en utfordring eller spørsmål innebygd. Ja.»

Messenger og Facebook er en plattform hvor man får mange henvendelser og det er viktig å sjekke inn regelmessig for å få med seg aktiviteten på kontoen. Om man har fått meldinger i innboksen på messenger, kommentarer på innlegg og om man har blitt tagget i poster.

F. - Hvorfor er det viktig for deg som folkevalgt å ha dialog med befolkningen?

Politiker 3: - Ja, det tenker jeg er jobben min. Det er jo folket som har valgt med og du er jo en tjener for folket i et demokratisksamfunn. Det er jo både. Ja, det er jo helt avgjørende, og det er veldig nødvendig for å opprettholde dialog der folk kan få tak i deg. De som har stemt på deg, de som er valgt deg eller andre kan få tak i de som sitter på øverste nivå og bestemmer i landet. Det er jo kjempeviktig

En viktig del av velger kontakten er å opprettholde dialog, det er gjennomgående at de ser selv som en tjener av folket og at det er viktig å være tilgjengelige. De fleste informantene jeg snakket med opplevde seg selv som tilgjengelig. Og at dette er en viktig forutsetning for å være politiker.

F: - Ja, så opplever du at du som folkevalgt er tilgjengelig?

Politiker 7: - Ja. Jeg ringte opp stort sett alle telefonsamtaler. Svarte på stort sett alt av meldinger. Så. Mmm (nikker)

Politiker 1: - ja du har jo tilgjengelig på mail, SMS, alle sosiale medier. så du er jo veldig tilgjengelig da, døgnet rundt egentlig, i teorien da.

Tilgjengeligheten gleder ikke bare sosiale medieplattformer, men også de tradisjonelle kanalene for kontakt som e-post og SMS. De samarbeider med kollegaer for å gi gode svar på henvendelser, så hvis det er noe de ikke kan gi gode svar på vil de henvise dem til en kollega som jobber med feltet.

Politiker 5: Ja. Men jeg tror ikke folk vet. Jeg tror ikke alle vet hvor tilgjengelig vi egentlig er

F: - Du tenker at flere burde benytte seg av det?

P5: - Ja, det er det er absolutt flere som burde benytte seg av det eller ja, fordi du hører jo fra. Enten hvis jeg kontakter noen eller noen sier at og «jeg lurte følt på om jeg skulle tørre å ringe». Å, «Ja, men selvfølgelig skal du ringe», og «jeg skal sette deg i kontakt med kollegaen min som jobber også med sånn og sånn». «Ja? kan jeg virkelig få lov å snakke med to av dere liksom?». Ja nei, altså, jeg er tilgjengelig på i alle kanaler. Telefon, e-post, sosiale medier, men jeg tror ikke folk vet hvor tilgjengelig vi er

Representantene opplever seg som tilgjengelig i sosiale medier og ønsker å svare på alt. Sosiale medier er en viktig kilde til innspill og høre hva folk er opptatt av.

Politiker 1: - Det er vi jo. det er lav terskel i alle fall for jeg har den terskelen at jeg svarer på alt, jeg møter de som vil møte meg. ja og bare tilgjengelig som politiker mener jeg er kanskje noe av det viktigste du gjør da... Snakker med folk.. hører hva folk.. høre hva folk er opptatt av. Det får du iallfall via sosiale medier veldig.. hva er folk opptatt av.. hvordan virker det lovverket som man sitter her og vedtar hvordan det faktisk virker.. ute få eksempler på det. Det synes jeg er bra.

Representantene snakker om at velgerkontakten de oppnår i sosiale medier er viktig og at det skal være veldig greit å ta kontakt med dem. De opplever seg som tilgjengelig og flere er overrasket over at de er så tilgjengelige.

4.2.3 Åpen debatt i sosiale medier

Sosiale medier kan være et bra verktøy for å demokratisere det offentlige ordskiftet. Den politiske debatten eksisterer ikke bare i stortinget, hvor konkurrerende perspektiver argumenterer mot hverandre når saker skal vedtas. Den eksisterer også utenfor massemedia, som igjen begrenser media sin mulighet til å sette agendaen for hva hvilke saker som er

aktuelle. Sosiale medier har på mange måter åpnet opp det offentlige ytringsrommet på godt og vondt.

F: - Hvordan forhold har du til sosial medier?

P7: - Positivt. Eller litt blandet kanskje, ikke satt?

Det er definitivt et veldig bra verktøy for å demokratisere det offentlige ordskifte, fordi nettopp det at ikke redaktørstyrt, men at du selv er redaktør og i det ligger det jo at du bare trenger å ta hensyn til at det du legger ut skal holder en viss etisk og redaksjonell standard. Så utover det så kan du jo formidle akkurat det du ønsker, på den måten. Se om det du står for og det du forfekter har klangbunn ut i befolkningen. Altså folkevalgt som sitter der og er på oppdrag av befolkningen så er det definitivt et viktig verktøy for nettopp sjekke om man bare sitter i sitt eget ekkokammer eller om man. Ja, får støtte der ute.

Så sosiale medier kan brukes som verktøy for å undersøke om politiske meninger man har kommet fram til, filosofert over, er en del av en større kollektiv mening. Om det er andre som har tenkt over dette.

Men den undersøkningen er ikke bredere enn sammensetningen av rekkevidden din. Fellesskapet man er en del av avhenger av de personene i ditt nettverk og hvem de er. Politikerne vet at de ikke kan speile hele samfunnet utfra hvem de ser i sin egen feed.

P1: - Samtidig så tenker jeg at det er folk du ikke når. Altså det er grupper som du ikke når. Ikke sant? Fordi at den dialogen er jo basert på .. de som har de samme meningene. ... En SV-politiker har helt andre venner enn meg som høyrepolitiker, for å si det sånn, så sånn sett er det, kanskje du har en mer dialog med likesinnede enn med ulike sinnede da.

F: - Er det noe du tenker farlig med sosiale medier som påvirker demokratiet?

P2: - Ja, det er vel det er det jo den sosiale medier som alt annet det skumle er jo dette med ekkokammer hvor du tror at verden er annerledes enn det verden er, fordi at du bare diskuterer med dine egne meningsfeller i et eller annet lukket kammer.

Så man kan ikke vurdere verden utfra hva man ser på Facebook, og man må være åpen for å denne erkjennelsen at verden ser veldig annerledes ut utenfor dine inntrykk gjennom sosiale medier.

«..Det merker jeg nok selv også som politikere. For hvor kritisk er en egentlig til den informasjonen man får på Facebook? Å hva man trykker på? Det kan fort bli at jeg får veldig mye fra mitt perspektiv. Jeg får jo veldig lite fra de som leder landet nå for eksempel, for jeg «liker» ikke innleggene som de skriver. Jeg kommenterer ikke på deres innlegg. Så det kan fort bli to paralleller, altså, ja»

Det kan gjelde for deg selv like mye som de man forsøker å ha en dialog med. Publisering av meningsinnhold kan også 'vekke motstanderne'

Jeg hatt kronikker på trykk i flere av landets både riks og lokalaviser, og da, når jeg da deler tråder knyttet til det, så vekker man ganske fort noen meningsmotstandere som er veldig opptatt av, enten at de er uenige i akkurat det, eller noe mer sånne generelle barnevernsmotstandere. Som det er mange av i Norge. Som mener alt er galt med barnevernet og benytter da den knaggen til en tirader av sjikane, skitkast, edder og galle.

At politikere ofte må forsvare seg selv i sosiale medier bidrar ikke positivt til rekruttering av nye folkevalgte. En som hadde jobbet med nominasjonen til kommuneliste trekker fram sosiale medier som en årsak til at flere tenker seg nøye om før de velger å delta. At sosiale medier er en belastning, er i følge informanten et sykdomstegn.

F - Tror du det? Det skremmer folk og ta plass i samfunnet når dem oppleve å bli hengt ut på sosiale medier?

P2: Ja, og det er det. Det tror jeg ikke. Det vet jeg. Og jeg sitter jo blant annet i nominasjonskomiteen for å sette sammen en liste for Kommunevalg i Kommune og det er flere av de som du spør om de har lyst til å være med på lista som selv trekker opp sosiale medier, kommentarfelt i aviser, som grunner til at de enten takker nei, eller grunner til at de i hvert fall må tenke seg grundig om før de takker., takker ja. Da handler det for så vidt kanskje ikke så mye om seg selv, men det handler om det som kanskje er det vanskeligste, de man har rundt seg, som egentlig er de helt uskyldig i dette her. Det å være barn eller ektefelle til en politiker, det er ikke noe verken barn eller

ektefellen har valgt, og at de skal liksom føle at sosiale medier blir en belastning. Det er jo et sykdomstegn.

Åpen debatt i sosiale medier bidrar til å vurdere hvordan dine egne perspektiver blir tatt i mot av et publikum der ute. At meningene du legger ut deles av andre eller ikke. Informantene er klar over at deres feed på Facebook ikke er representativt for verden der ute, og at de har flere meningsfeller enn motstandere i sin egen feed. Å legge ut budskap og meninger kan ofte 'vekke meningsmotstandere' Faren for å bli hengt ut i sosiale medier er en belastning knyttet til politikere som medfører at folk takker nei til å bli politiker.

4.2.4 Aktiv i Høyre

Sosiale medier brukes også til å kommunisere med aktive politikere og medlemmer i hele landet. Flere representanter nevnte «Aktiv i Høyre» som er en Facebook-gruppe som fungerer som et forum, den brukes til forskjellige former for politisk kommunikasjon og debatt om høyre sin politikk på Facebook. En av informantene mine hadde en veldig omfattende beskrivelse av gruppen:

Politiker 4: - Ja, det er et politisk forum som heter «Aktiv i Høyre» da. Som er for de vi ofte kaller. «De som ikke er aktive i Høyre». Som er på «Aktiv i Høyre». For der er det noen som har, egentlig utfordret litt, det er jo et forum for medlemmer i Høyre. Du er sikkert med der du også.

Politikker 4: Der er det noen som alltid, uansett om Høyre nå er over 30% på målingen, så er egentlig Høyre helt «ræva», og alle løsningene vi foreslår er helt håpløse, og «vi er sentralstyre og toppstyrte». «Å det de foreslår blir aldri lyttet til», og de gir seg aldri. Det er klart det at jo mere, holdt jeg på å si, forsøpla debatten blir i ulike forum, jo mindre relevant blir de. Det er faren med sånne brede løsninger som dette internt forum, og så er det av og til lekkasjer derfra. Hvis det er noe, og det gjør at, holdt på å si, mindre gruppe er bedre. For da vet du hvem som deltar og du har en dialog, du kan bruke det til fortrolig drøfting av problemstillinger.

Aktiv i Høyre er en kanal for medlemmene å kunne si hva de mener og som informanten sier i dette avsnittet er ikke alle medlemmene fornøyde, selv ikke når partiet gjør det godt på partimålinger.

Forumet er heller ikke fortrolig nok til at man bruke det til å drøfte reelle problemstillinger som strategi eller statsbudsjettet.

F: - Blir det vanskeligere å ha en dialog når det blir for stort?

Politiker 4: - Ja, det blir det fordi at hvis du skal, i hvert fall hvis du skal drøfte ting som er partiinterne. «Hva slags strategi skal man velge nå», «Hva gjør man nå», noe om hvilken forskjell, det er klart jo flere som er involvert, jo mindre, jo mindre fortrolighet kan det være. Da blir det mer sånn slagordpregede eller, da blir det mer beskjeder om «hvordan blir ting nå», «Hvordan blir høyres alternative budsjett?» Ja, det blir jo medlemmene av høyre gitt tilgang til når det er offentlig. Men sant, fram til du har vedtatt det, så må du ha det interne i grupper da.

Andre informanter mente at forumet snart var ødelagt fordi det ikke lengre var rom for dialog, og noen få med veldig stort engasjement nærmest tok overhånd. De opplevde også at færre i stortingsgruppen deltar i debatten i forumet.

Politiker 5: - Ja, men jeg må jo innrømme at vi har jo en plattform som heter aktiv i Høyre, som jeg opplever at snart er helt ødelagt. Fordi det er ikke rom. Det er noen få med veldig sterkt engasjement for enkeltsaker som er nesten fakta resistente. Det er jo, altså som bare mistenker partiledelsen også på Stortinget for ikke å ville lytte. Men det hjelper jo ikke å argumentere. Fordi de vet bedre. Og de er veldig aktive, så jeg tror det kan være en utfordring fordi at vi ønsker jo medlemmer. Altså vi ønsker jo den dialogen. (F: Mm) men når det er noen få som tar veldig overhånd, skriver lange innlegg. Lenker til saker som også kan være fake news eller altså ja. Så veldig mange jeg har truffet nå sier at de er sluttet å være der.

Hen hadde en håpløs følelse med prøvde fremdeles og engasjere seg der, og observerte det hun omtaler som til dels personangrep gjerne rettet mot de som jobber med klimaspørsmål og forsvarsspørsmål.

Politiker 5: «- Jeg er der fremdeles, men jeg går som regel rundt med en litt sånn håpløs følelse. Jeg prøvde å involvere meg og svare og jeg da ikke. Jeg har personlig ikke hatt noen negative opplevelser, men jeg tror hvis du jobber med klimaspørsmål, forsvarsspørsmål, den type ting så. Får du nok gjennomgå mer, og det er til dels personangrep der. og det jeg tenker at det. Men jeg vet at Høyre jobber med det, for å få den til å fungere bedre, så det er ikke sikkert at de rent partiinterne kanalene alltid fungerer optimalt heller.»

En annen representant reflekterer over hvordan motstand oppstår også innenfor det som skal være en mer likesinnet gruppe.

P3- «Ofte ser det ut som at det er en del folk der som en kan lure på om de er aktive i Høyre. Eller om de hører til et annet sted. Det er jo også mye motspill, og ikke det at de ikke skal ta det alvorlig, men det er kanskje en, sånn for min del i hvert fall en erkjennelse av at folk der ute, en kan ikke forvente at de vet like mye som hvis man ser det her om ting. Også er det spontane løsrevne meninger som kommer i fra sak til sak, og jeg kjenner meg litt igjen i fra før jeg var politiker.»

Politiske saker som diskuteres i forumet har kanskje ikke så enkle løsninger og er komplekse. Representantene oppfatter innspillende som varierende og de kjenner seg litt igjen i det som oppleves fra den andre siden. En som var positiv mente at det var et viktig bidrag til innspill fra grasroten og rett fra levra.

F: - Ja hvordan opplever du at debatten er der inne liksom i høyresiden

P1: - Ja der er det høyt under taket og det er jeg egentlig glad for jeg vet at mange irriterer seg over det som er der, men jeg tror det er en veldig fin ventil rom for Høyre medlemmer til å komme med litt sånn grasrota rett fra leveren. Samtidig så kan det være mange gode refleksjoner der på den aktive Høyre. Den synes jeg er egentlig bra selv om jeg vet at noen er veldig kritisk til den, men jeg synes det er en fin plattform å ha, altså for et parti å ha.

Det er gode refleksjoner der og det er en fin plattform å ha for et parti.

Facebook gruppen «Aktiv i Høyre» fremstår som arena hvor det er mye motspill og diskusjoner av saker. Flere opplyser om at er vanskelig å være der. Sakene som diskuteres opptar også samfunnsdebatten og i forumet blir høyre sin politikk og løsninger diskutert.

Informantene nevnte saksområder som forsvar og energi til utløsende faktor til personangrep, Høyre sin politikk på disse feltene har vært gjenstand for stor intern uenighet. At høyre gjør det bra på meningsmålingene (som de gjorde når jeg gjennomførte intervjuene i november 2022) ser ikke ut til å ha noen effekt på diskusjonene i denne gruppen. Det kan kanskje ha noe med at medlemmene som deltar der er mer opptatt av politiske saker enn partiets popularitet. «Aktiv i høyre» er åpenbart en kilde til politisk lidenskap og kunnskap om hva medlemmene er misfornøyde med. Det er en tilbakemelding fra grasroten, som er viktig for partiet.

4.2.5 Teams

Teams er en samhandlings plattform med lyd og bilde kommunikasjon. Som legger til rette for og framhever samhandling rundt arbeidet. Teams ble et foretrukket møte verktøy under korona utbruddet, som krevde nye måter for å kunne jobbe sammen. Teams er ikke et sosialt medium. Teams kombinert med Facebook-grupper og gruppechatter oppleves det som en utvidelse av brukergrensesnittet, så jeg har valgt å ta det med.

Bruk av faglige forumer som møttes på Teams var blitt en nyttig kanal for innspill fra medlemmene og tillitsvalgte på ulike nivåer og landsdeler. Høyre har et skolenettverk der deltakerne hadde møter på Teams regelmessig.

P7 «-: Sånn som for eksempel har Høyre et skolenettverk, der vi har teams møter vel en gang i måneden eller annenhver måned, og der har vi også en facebookgruppe men der er det null aktivitet. Men jeg tror det er grupper som synes det er egentlig greit å få de teams møtene da har de muligheten til å komme til spørsmål og lufta de tingene de trenger der. så det. Den måten å samhandle på tror jeg at er bedre enn å ha Facebookgruppe.»

Teams møter blir en bedre måte for deltakerne å samhandle på.

P5 «-: Vi har jo andre nettverk. Vi hadde jo et skolepolitisknettverk. Nå har jeg et idrettspolitisknettverk hvor vi inviterer vanlige medlemmer i Høyre. Der opplever jeg jo at. Den er ganske ny, så jeg har ikke rukket å gjøre så veldig mye. Men der opplever jeg at det fungerer bedre. Altså der er det erfaringsdeling. Det er oppriktige spørsmål. Man er interessert i de svarene man får. Håpet er at det skal

bli en god innspills kanal til oss, så det er jo ikke det at ikke alle sanner det fungerer»

Representantene bruker disse nettverkene strategisk for å få så gode innspill som mulig. Og nettverkene er nok en god kilde til informasjon om feltet man jobber med, erfaringsdeling og gode spørsmål. Jeg vil tro at slike Teams-møter med avklarte temaer og erfaringsutveksling er en god kilde til inspirasjon og argumentasjoner i politisk utvikling og iverksettelse.

4.2.6 Funnene om bruk av sosiale medier

Representantene bruker sosiale medier eksternt for å være synlige, dele fra hverdagen som stortingsrepresentant og vise et høyt aktivitetsnivå. Dette krever en bevissthet og en trening i hvordan de skal synliggjøre deg. De viser hvilke saker de er opptatte av å engasjere. Sosiale medier gir en større personlig tilknytning mellom politikerne og befolkningen, ved at de som følger politikerne blir bedre kjent med dem også innenfor privatsfæren. Sosiale medier kan forstås som en utstrekning av den fysiske verden og en utstrekning av offentligheten, ytringer i sosiale medier er offentlige ytringer.

Sosiale medier er også en eksternkontaktflate for henvendelser og velgerkontakt, messenger og Facebook-siden er blitt en like relevant innboks som e-post. Representantene opplever at de er tilgjengelig og at det er lav terskel for å ta kontakt med dem i sosiale medier.

Politikerne deltar i debatter ved å dele sine meninger på Facebook, poste innlegg og artikler. Deltakelsen i debatten bidrar til å vurdere hvordan dine egne perspektiver blir tatt imot av et publikum der ute. At meningene du legger ut deles av andre eller ikke. Informantene er klar over at deres feed på Facebook ikke er representativt for verden der ute, og at de har flere meningsfeller enn motstandere i sin egen feed. Å legge ut budskap og meninger kan ofte 'vekke meningsmotstandere'. Informantene opplever diskusjoner med folk som ikke har de samme meningene som de selv. Slike diskusjoner virker av og til som håpløse å holde gående. Faren for å bli hengt ut i sosiale medier er en belastning knyttet til politikere som medfører at folk takker nei til å bli politiker.

På «Aktiv i Høyre» møter representantene motstand fra medlemmene i gruppen. For politikerne er det noen ganger vanskelig å forstå at alle menneskene som utaler seg der er i samme parti. Der er til tider en ganske vanskelig debatt klima og personangrep oppstår. Dette gjør det vanskelig å bruke det på en god måte. Forumet egner seg ikke til å dele fortrolig

informasjon fordi det er mye lekkasjer derfra. Forumet er en kilde til perspektiver på politikkområder Høyre kan gjøre det bedre på og en tilbakemelding fra grasroten.

Kombinert med lukkede grupper på Facebook kan dialog på Teams brukes for å tilrettelegge for møter i politiske nettverk og få nyttige innspill og gode spørsmål på konkrete politiske felt fra utvalgte medlemmer og tillitsvalgte som har noe å bidra med. Denne interne bruker av Teams åpner for dialog og spørsmål knyttet til gjennomføring og utviklingen av politikken.

4.3 Dialog eller konfrontasjon

Forskningsspørsmål nummer 2 dreier seg om kvaliteten på dialogen. Dette delkapitlet skal vise hva informantene svarer med hensyn til forskningsspørsmål nr. 2: I hvilken grad legger de opp til konstruktiv dialog og i hvilken grad bruker de det som en arena for å konfrontere synspunkt?

4.3.1 Svarer de på spørsmål fra befolkningen?

De fleste svarer stort sett på alle henvendelser. Her kan jeg gi noen eksempler fra intervjuene. På spørsmål om hvordan befolkningen tar kontakt svarer en representant at:

«Nei, det er egentlig alle mulige virkemidler fra messenger meldinger til kommentarer på poster og spørsmål på poster som jeg har lagt ut. Eller at de tagger meg helt i en helt selvstendig post som de legger ut. Og med en utfordring eller spørsmål innebygd. Ja»

På spørsmål om hva som er deres ansvar i dialog med en person på sosiale media svarer det fleste at deres ansvar er å gi gode svar,

«Politiker 4: - Nei, jeg ser jo på mitt, i den grad det er tid og kapasitet til det, prøver å gi folk et ordentlig svar, et saklig svar.»

«Politiker 3: - Mitt ansvar er jo å bidra med det jeg kan i fra mitt ståsted, og da handler det jo både om å delta i debatten, fordi man har valgt å være på sosiale mediene og folk spør, så må du svare. Og at jeg kan tilføre det jeg vet om diverse saker som de er opptatt av. Jeg kan komme med fakta ut fra det grunnlaget som jeg har, som har muligheter for å finne fram fakta ganske enkelt, og i hvert fall fakta om de sakene som har vært behandlet her. Eller som behandles».

En annen representant snakker om dette behovet for å gi et ordentlig svar som «Det godes fiende» for i stede for å gi et kort svar på en henvendelse, kan man i noen tilfeller ende opp med å ikke gi et svar:

Politiker 8: «Det er fordi jeg tror, sånn av og til, og så nå husker jeg på akkurat i går også, at jeg hadde vært et sted og fikk en tilbakemelding på det, hvor jeg jeg liksom «å det skal jeg svare ordentlig på». Og så lar jeg egentlig «det beste, bli det godes fiende». Det vil si at jeg får jo aldri svart fordi at jeg ønsker å svare så grundig isteden for «Å tusen takk det var hyggelig».

Så hovedtendensen er at representantene svarer på de fleste henvendelser, men at de er mennesker og at ting av å til lar «det beste blir det godes fiende». Eller at en henvendelse går ubesvart fordi man har det travelt i en hektisk hverdag:

Politiker 6: - «Så det kan bli litt sånn når det er en hektiskdag, hvis du da skal se gjennom ting og du altså. Ja, det er litt farlig å sjekke messenger fra man har det travelt. (F: - Ja,) for da kan de bare forsvinne.»

Det er flere metoder for å få til en god dialog. Og representantene gjenkjenner sin rolle og sitt ansvar for at dialogen skal bli god og at det skal bli en dialog.

«Politiker 5: - Altså, først å fremst så må jeg faktisk invitere til dialog. Jeg må jo ikke prøve å bruke sosiale medier som en reklamekanal. Og jeg skal komme ut med mitt budskap. Da fungerer ikke sosiale medier. Jeg må først og fremst å invitere til dialog. Og ansvaret mitt er jo og så forsøke å faktisk å forstå hva personen mener. Så ikke jeg faller i fella med å bare skal argumentere noen i senk»

De aller fleste seriøse henvendelsene blir besvart av representantene i sosiale media. Når folk har spørsmål ser representantene det som et viktig ansvar å komme med gode svar. Sørge for en opplyst debatt.

4.3.2 Hvilke henvendelser skaper mest dialog?

En ting som er verdt å nevne var at dialogen som oppstod på messenger gjerne kunne være mer konfidensiell og ga informantene mye bra informasjon som ble nyttig når de jobbet med

spesifikke politiske felt og fikk relevant informasjon fra noen som ikke ønsket å stå fram offentlig, men synes det var viktig at politikerne viste om dette.

Politiker 1: - Ja for eksempel den siste jeg hadde nå på messenger da var det en i et ja, en helseinstitusjon som hadde noen kritiske bemerkninger til noe som ville at jeg kun skulle lese det, og være oppmerksom på det. som bakgrunn for politikken. og da svarer jeg at ja at jeg respekterer på en måte anonym altså. jeg vet hvem det er, men at dette er anonymt. men at jeg skal bruke disse opplysningene generalisert, og liksom takker for innspillet. Det det er liksom en, en måte å gjøre det på.

Politiker 3: - Det kan være saker de ønsker å at jeg skal se på eller at jeg skal være klar over at en sånn type problem eksisterer, og. Jeg ser ikke den store forskjellen hvis du tenker liksom at det var saker av mer privat karakter på Messenger er for eksempel anonymt.

Politiker 5: - Ja altså det er jo en del som ikke vil skrive ting på veggen min. For eksempel foreldre med funksjonshemmede barn. Som er frustrerte over enten kanskje sånn litt generelt, altså holdninger og hvordan vi politikere må være med å jobbe for at det er mer reell likestilling i samfunnet. Men også hvor de møter på helt klare, altså vanskeligheter, med å nå frem med hjelpeapparatet, og gjerne vil høre hva på det jeg gjør og Høyre gjør. Om vi faktisk kan bidra med noe. Det aller morsomste er hvis du får noen konkrete tips for eksempel, altså sånn som nå da med inkludering i idrett, for eksempel. At det er helt fint at vi sier at «vi skal ha det» Men hvis idrettslaget ikke kan, altså de har ikke noe tilbud. Du får ikke tak i hjelpemidlene barna trenger for eksempel. Sånne typer ting. og det, det berører jo, og det er jo veldig, veldig viktig for meg som politiker også

Politiker 7: -. ja, men det er jo også på messenger, og da er det jo gjerne en kategorisering sånn at de som ikke har lyst til å fortelle om verden at de har en problemstilling, kanskje den er kompleks, kanskje den er personlig, kanskje det handler om en varslersak. Altså at jeg som ombud får innsikt i problemstillingene som er sensitiv, og som kanskje ikke er lett å gå til sjefen sin med, men som er av en samfunnsmessig, en samfunnsmessig karakter da. Så har jeg fått sånne

henvendelser. Det kan være alt ifra barnevernet til offentlig anskaffelse av at, det går an å ta det videre til departementet og andre myndighetsorganer.

Henvendelsene som skapte mest dialog var mer direkte nytt til deres funksjon som politikker. Der de snakket med individer som hadde utfordringer som de som politikker kunne gjøre noe med. Selv om slik henvendelse på messenger er mer spontan, var den mer respektfull og knyttet til en problemstilling.

Det fleste informantene følte seg likestilt i dialogen på sosiale medier. Men de er veldig klar over at de har en spesiell posisjon som medfører at de blir tilegnet noen kvaliteter som kan være med på å hindre en faktisk likestilling. Så representantene inntar er rolle som likestilt og ønsker å møte personen på en mest mulig åpen måte når kondisjonene for det er til stede. (Kondisjonene er som nevnt at de finnes en form for gjensidig respekt og høflighet som tillater at det kan eksistere en dialog. At man oppfatter motparten/vedkommende som lyttende og resonerende når de blir møt med argumentasjoner)

En av respondentene gir en generalisert forklaring på hvordan en dialog kan oppnå mer likestilling:

Vi sitter på Stortinget noen av oss. Og noen har en overdreven respekt for det. Og sier at «jeg vet jo ingenting. jeg er jo bare en vanlig person, så dette kan ikke jeg noe om». Men hvis jeg da kontrer med at «- jeg er også en vanlig person». «- Vi er ikke eksperter på alt». «- Jeg har nettopp begynt å jobbe med dette feltet», eller «-dette feltet er kjempespennende, men jeg vet ingenting om det foreløpig. Så kan du dele dine erfaringer» da er det liksom. Da løser det seg litt.

Det fleste informantene jeg intervjuet har i flere situasjoner ønsket innspill og sier at det er veldig viktig for dem å vite, eller få tilbakemelding på hvordan politikken de vedtar fungerer i praksis der ute. Om det faktisk løser de problemene de var tenkt til å løse.

På spørsmål om hvorfor den typen (konstruktiv) dialog betydningsfull for deg som folkevalgt svarte en av informantene at hen skulle ønske det var mer av det.

«... det er jo en veldig god måte å egentlig ganske enkel måte å komme i kontakt med mennesker som du ikke omgås daglig. Og hvor du ikke må ut og stå på stand, eller gå på husbesøk. Altså det kan være mye mer løpende dialog, og hvor jeg kan få informasjon som gjør at jeg kan gjøre jobben min bedre. Og jeg kan også få

korrektiver. Man kan jo alltid havne i bobla. (Meg: - ja, hva legger du i det å havne i bobla?) Nei at du blir. Hva er det man kaller det, liksom parti-kanin, altså man vil bli litt blind for områder som man kanskje ikke jobber godt nok på. Jeg tror jeg har vært her såpass lenge nå at jeg havner nok ikke der så ofte. Men. Det var det kommer litt. Det er litt sånn overskuddsprosjekt, ikke sant? Hvis du er kjempetravelt, kjempesliten og noen slenger ut ganske krass kritikk. Så er det veldig lett å hoppe i den andre grøfta og bare begynne å forsvare. Men da er det ikke en god dialog. Det er ikke en god møteplass, så, ja.»

Dialogen er betydningsfull, og alle representantene sier at de ønsker gode innspill. Det gjør dem flinkere i jobben sin. Det skjerper argumentasjonen. Noen ganger får de mer tillitt til sitt opprinnelige standpunkt. Andre ganger så lærer de noe nytt som gjør at de får et mer nyansert standpunkt. Men de fleste jeg har intervjuet ønsker å få sine posisjoner utfordret og er åpen for det. Som det blir nevnt er dialog med velgerne ofte et «overskuddsprosjekt». De er travle mennesker og kan også være sliten, travel. Da er det vanskeligere å ha en god dialog.

Alle informantene mener at dialog i sosiale medier er viktig for demokratiet.

Men jeg mener at hvis vi kan klare å løse de største utfordringene, så er det en viktig plattform for demokratiet. Fordi det er lettere å komme i kontakt med oss. Det er lettere å både deleinformasjon, men også at folk kan spørre. Mye lettere enn å, ja folk sender jo ikke brev lenger, men altså. Det er kanskje lettere enn å ta opp telefonen og ringe. Det er kanskje en høyere terskel for en del. Selv om det er mange som jo kan og bør gjøre det.

4.3.3 Begrunner representantene sine meninger på sosiale medier?

Jeg har tidligere vært inne på hvordan representantene bruker sosiale medier som en sendeflate for politisk innhold. At de deler innlegg de har skrevet eller hatt på talerstolen, poster om saker de er opptatt av og ønsker å utdype.

I sosiale media skriver representantene om egen politikk. når de legger ut poster.

P6: «- ... jeg liker jo å snakke om egen politikk når jeg legger ut ting. Jeg er jo ikke en sånn person som liker å gå i strupen på andre og klage på alt det andre gjør. At de er så håpløse. Og det er fall ikke hovedbudskapet mitt. En er jo ofte

uenig i politikk, men da er det jo mer å snakke om. Hvor er vi? Hva vi mener? og hva vi mener konsekvensen av ikke å gjøre det er?»

Representantene begrunner sine meninger og bruker sosiale medier som et verktøy for å nyansere debatten. Ofte kan debatten på TV og media generelt skaper overskrifter som representantene ikke kjenner seg igjen i. Slik som debatten om brillestøtte gjorde for dette eksemplet.

Politikker 3: Og for min del, så handler det om de som det ikke nytter og debatterer med, (latter) sånn som jeg karakteriserer det da, fordi det nytter ikke uansett hvor langt du går og hvor mye du dokumenterer og underbygger dine påstander, så er det aldri godt nok. Men i de fleste tilfeller så er folk saklig og takker for oppklaring. «Å ja, var det sånn det var». Når du får fram nyanser, ikke sant? I debatten og på TV og på eller i media generelt, så er det jo mye overskrifter og folk tenker «Var det virkelig sånn?» Ja, for eksempel denne brille brillestøtten «var det sånn?» Nei, det var jo egentlig ikke sånn, når du forklarer at mange ser på dette og ser at du har mye større utgifter, eller at utgiftene har på en måte skalert i løpet av et år. Hva er det som er skjedd? Og det går inn og ser på det og ser at du bare liksom kan plukke ut den fineste brillen i stativet uten å ha noe tak på (kostnaden). OK, du skal få briller til å se, men det er ikke sikkert du trenger siste mote, alltid. Når du forklarer det, så skjønner de som vil forstå, at det var en grunn til å gjøre det. Og de som ikke vil forstå, de er jo ikke så veldig mange heldigvis, men de er ikke verdt å debattere med på et vis. Det er jo veldig stygt sagt, når jeg sa det. Men på Facebook i hvert fall der folk kan liksom slenge ut av seg hva de vil uten at noen styrer det. Da blir det fort, kan det veldig fort bli ganske uhåndterlig debatter.»

Så de begrunner sine meninger og argumenterer for å søke en bredere forståelse, men erkjenner at ikke alle ønsker å forstå deres meninger. På et tidspunkt så avsluttes debatten med de som ikke vil forstå deres perspektiv.

En annen representant snakket om hvordan meningene blir begrunnet i sosiale medier utfra en helhetlig forståelse av et saksfelt eller samfunnet som helhet. Som representanten benevner som #Helheten.

Jeg er veldig tilhenger av # Helheten. Det er det er så mange som har ekstremt sterk oppfatning om en bitte liten flik av det politiske bildet, uten å tenke på hva det vil medføre for andre deler av det politiske bildet. Å det hender at jeg prøver å si ifra om. At, «Ja, det er sikkert fint det, men, hva med, bla bla bla». «Hva med?»». «Hvordan slår det ut?»». «Hvordan vil det slå ut for den gruppa eller den gruppa?»». «Har du tenkt på det?»». Da blir det ganske ofte stille.

Her blir også meningene begrunnet utfra andre hensyn som representanten mener er viktig å belyse i en kontekst hvor det aktualiserer seg. Ved å bringe inn disse andre hensynene blir tematikken satt en bredere kontekst om politisk prioritering som Høyre er opptatt av.

4.3.4 Opplever de konfrontasjoner og kritikk på sosial media?

Stortingspolitikere opplever konfrontasjoner og kritikk på sosiale media.

Altså de samtalene jeg opplever som vanskeligst er hvor dere liksom. Det er kanskje gjerne folk som ikke har vært i verv lenge som, Ikke at de ikke kan ting, men de de er veldig. De er veldig sånne partikaniner da. Ja, og hvor påstandene er at «Høyre er et hjerte kaldt parti som bare jobber for de rike, og vil ta fra alle som har vanskeligstilt hjelpa». Altså ikke sant, altså sånne ting som ikke stemmer i det hele tatt. Og når du prøver å argumentere imot og viser til. «Det er ikke det vi mener». «vi har gjort sånn og sånn». «Vi har styrket sånn og sånn» så blir de sinte liksom, eller sure. Og tror nesten ikke på deg eller jeg, så jeg har kanskje den ene tingen da, og så prøver du å mate på med flere ting, men så. Ja da hopper det gjerne av og sånne ting synes jeg er litt slitsomt.

Konfrontasjoner med aksjonsgrupper på Facebook har medført at politiker-siden til flere jeg har snakket med har blitt mindre brukt.

Men den kontoen ble utsatt for hijacking av en aksjon som var imot alle endringer vi gjorde på arbeid og sosial. Så uansett hva jeg skrev om, så var det liksom 10 sinte trygdemottakere som skulle diskutere alt annet enn det jeg skrev om. Så det var helt umulig å gjøre noe med den kontoen i nesten 3 år. Og da har jeg lagt den litt sånn død.

Disse aksjonsgruppene er knyttet til et saksfelt som politikerne jobber, eller har jobbet med. De virker koordinerte og skapte mye irritasjon når denne representanten ønsket å komme ut med budskap.

F: - Kan du fortelle om en hendelse der du blir konfrontert med andre synspunkter som du er uenig med? P8: - Ja altså det er jo alt fra, apropos denne aksjonen da som min ene Facebook profil har vært utsatt for. Det var jo endringer i såkalt arbeidsavklaringspenger, som var en aksjon hvor de har en gruppe på rundt 30-40.000 medlemmer eller sånt, så med en gang det var noe eller når noe ble lagt ut hos meg. Så gikk de inn dit og ba folk å kranglende der. Så jeg opplevde jo ikke det som er et forsøk på en dialog. F: - Nei, men du fikk budskapet med deg? P8: - Ja, altså, men det er jo ikke konstruktivt, og jeg endrer hvert fall ikke mening.

Slike aksjonsgrupper klarer i mindre grad å endre synspunkt og er ikke et godt utgangspunkt for dialog. Når jeg spurte hvilke partitilhørighet de så for seg at meddebattanter hadde, kunne de være både på venstre og høyre siden.

F: - Da vil jeg du skal tenke på en hendelse eller en dialog oppleves som utfordrer det, der dere ikke var enig hvordan parti vil du si at vedkommende ville plassere seg under?

P8: - Jeg er veldig, veldig. Ja. (pause). Vet du hva? Det kan like gjerne være FRP som Arbeiderpartiet og SV. Altså Rødt diskuterer jeg veldig sjelden med, fordi at det er jo sånn diametral meningsforskjell. Men spørsmålet er da om man aktivt misforstår med vilje? Og med det så mener jeg også at man bruker stråmenn i debatter.

P8: - Så jeg føler jo at det er vel så gjerne kan være folk på høyresiden som venstresiden som gjør det. Så opplever jeg liksom at venstresiden har en generell holdning til folk på høyresiden, som at vi automatisk er slemme, ikke sant. Sånn at det er? Ta en debatt som formuesskatt-debatten, altså de mener oppriktig at jeg ble engasjert som sekstenåring for å gi skattelette til folk som er rikere enn meg selv.

At man tegner et bilde av hva man mener at motstanderen mener, og så diskuterer man mot det, heller enn og diskuterer det motstanderen faktisk mener. Og da er man jo ikke, da er man jo kanskje ikke engang uenige, ikke sant? Du skal bare demonisere den personen som du sitter ovenfor.

Bruk av stråmenn og forsøk på å demonisere motstanderen er konfronterende debatt-tekniker flere møtte nå de var i diskusjoner på nett. Da var det vanskelig å ha en reel dialog fordi man epistemologisk var langt fra hverandre.

4.3.5 Hvordan forholder de seg til følelsesladde innlegg på sosial media?

Jeg spurte flere om de mente sosiale media kunne utgjøre en trussel for demokratiet. Og det var det flere som mente at sosiale media og trollverksteder kunne medvirke til polarisering og parallelle virkelighetsoppfatninger.

F: - Tror du sosiale medier kan utgjøre en trussel mot demokratiet?

P6: - Ja, det tror jeg. Altså da har det jo vært en veldig relevant debatt her i de siste om, de dere, (~~hva er det de heter de~~) troll-robot, ~~altså de der som,~~ altså, det er jo ikke alltid faktiske personer som styrer kommentarfeltene.

F: - Ja altså sånne falske profiler.

P6: - Ja, falske profiler, trolling og.

F: - Ja. Sånne verksteder som trollverksted, eller?

P6: - Ja! Å det var jo nettopp den der rapporten som ble så diskutert, som regjeringen hadde bestilt der. De (rapporten red adm.) mente at noen kunne stille EØS avtaler, altså både EU og EØS avtalen. At der kan det jo være folk som prøver å påvirke både i den ene retningen og den andre. For at det skal bli en polarisert debatt. Å det skal jo veldig lite til for å skape polarisering på sosiale medier. Og det er jo dessverre sånn at sosialpsykologien sier jo at vi mennesker reagerer veldig mye mer på ting som vekker følelser. Og det løftes jo mer, så hvis du ikke har en kritisk sans, så kan det være vanskeligere. Det merker jeg nok selv også som politikere, for hvor kritisk er en egentlig til den informasjonen man får på Facebook. Å hva man trykker på, altså? Det kan fort bli at jeg får veldig mye fra mitt perspektiv. Jeg får jo veldig lite fra de som leder landet nå for eksempel, for jeg «liker» ikke innleggene som de skriver. Jeg kommenterer ikke på deres

innlegg. Så det kan fort bli to paralleller, altså, ja

F: - To parallelle?

P6: - To paralleller, To parallelle virkelighetsoppfatninger.

En representant fortalte om en effekt med emosjonellere triggere som var bekymringsfullt. Hvordan disse triggerne kombinert med algoritmer skapte spredning av negativt innhold. At også redigerte medier driver med klikk-bate, men også radge-bate. At dette var unødvendig og skapte meningsløse debatter som bidro til polarisering. Fordi folk ble emosjonelt sint.

F: - Er det noen som tenker med sosiale medier som kan utgjøre en trussel mot demokratiet som du som stortingsrepresentant mener er viktig?

P8: - Ja det er jo at. Hva var det jeg hørte her forleden? At usannheter og fake news som har evne, noe som har evne til å røre oss emosjonelt, altså for eksempel, om man sier da at en muslim har voldtatt noen. Altså det har en tendens til å spre seg 6 ganger raskere enn fakta. Og når vi driver, altså disse emosjonelle triggerne, som også redigerte medier driver med. Kalles jo klikk(bate), altså radge-bating (sinne lokking), som de av og til gjør. Nå nærmer vi oss jul, du kan det være obs på det. Nå nærmer oss jul det kommer garantert til å være en liten avis et eller annet sted som skriver at på en skole er noen som skulle ønske at de ikke synger julesanger, men mer liksom nøytrale sanger. -Så er det et eller annet med julesanger som gjør at man legger det ut, til tross for at man vet at dette ikke kommer til å bli en konstruktiv debatt. De vet det kommer til å fyre av en debatt. Og så havner det da, altså fyrer det av, og så blir det da en debatt om muslimer, om norske verdier, om julesanger og tradisjoner. Som er helt unødvendig egentlig, å sette fyr på. Så setter det seg et inntrykk av at dette her er veldig mange som mener, også er det kanskje en litt sånn der velmenende, godtroende lærer på en eller annen liten skole et eller annet sted. som da selvfølgelig en foreldre har reagert på og gått til lokalavisen med. Er det vits for VG, Dagbladet, Aftenposten og refererer til den saken, eller NRK? Nei, men det gjør de. Ikke sant. Så dette her handler jo faktisk ikke. Det er jo ikke bare fake debatter, men sånne saker også som da trigger til å sette fyr og flamme på helt unødvendige, relativt irrelevante debatter. Som gjør at du setter folk altså, folk blir emosjonelt sint, altså emosjonelt engasjert. ... Du ser det samme skje i sosiale medier at disse triggerne er der fortsatt, og det er en trussel rett og slett mot konstruktiv debatt om saker som faktisk er relevante. Og har et har et innhold som angår også oss

alle, altså som er liksom. Så denne læreren på denne skolen da, så altså istedenfor å gå til lokalavisen, kunne ikke foreldrene tatt det opp med vedkommende istedenfor. Så kanskje de hadde løst det der og da, men istedenfor gikk de til lokalavisen, og så står hele Norge flammer fra sør til nord på grunn av et eller annet som kunne vært løst. Gjennom at foreldre bare sa i fra.

Utfordringen mener representanten ikke bare ligger i sosiale medier, men også hos redaktør styrte aviser. At emosjonelle triggere blir brukt bevisst for å spre budskap som er polariserende.

Politiker 8: - Så altså sånne eksempler som bekymrer meg rett og slett. Og det er ikke bare sosiale medier, for at vi har veldig mye sånn. Vi legger mye ansvar og skyld på sosiale medier. Det er ikke bare dem, altså dette kommer helt fint i tradisjonelle redaktørstyrte medier, og da er de desto farligere.

En annen opp dette fra et litt annet perspektiv. At vi nå har en redaktør i avisene som fortsatt bestemmer hva som skal trykkes i avisene. Men i tillegg til det så har avisene egne sosiale medier ansvarlig som bestemmer hva som sendes ut på plattformen og overstyrer redaktørplakaten.

P2: - «Det er utfordringer knyttet til sosiale medier fordi at man har en siling av informasjon, for eksempel hva man får lov å poste og ikke poste. For eksempel hva nyhets mediehus får lov å holde og ikke hva du får liksom. En ting er at du er en avisredaksjon har en redaktør. Men du har jo en «gate keeper» til som liksom bestemmer hva som skal ut på sosiale medier nå etterpå. Da er det liksom noen andre som overprøver Redaktørplakaten, så det er mange, mange demokratiske utfordringer med sosiale medier som vi må være bevisst, Men håpet at noe av denne utforingen ville bli eliminert ved hjelp av EU lovgivning som mediehusene ville måtte forholde seg til.

Flere representanter er oppfatter at følelser blir et redskap i å bevege mennesker og er engstelig for at mange bruker følelser for å bevege til mer ekstreme reaksjoner. Budskap som evner til å berøre sterkt emosjonelt blir hyppigere delt i sosiale medier, samt at algoritmene bidrar til at slike budskap blir mer delt og spres mer. Emosjonelle triggere kan være frykt, redsel, sinne og avsky.

4.3.6 Hvordan forholder de seg til at folk er uenige med dem?

Det fleste representantene har noen kategorier når det kommer til uenighet. Saklig uenighet der man kan akseptere å være uenig er helt greit. De færreste forventer at alle skal bli overbevist.

F: - Har du opplevd dialog der du som folkevalgt er uenig med vedkommende?

Politiker 3: - Ja, det har jeg opplevd mange ganger. Og de fleste aksepterer at vi er uenige. Og at jeg kommer med mitt syn om det er politisk, eller om det er en sak der jeg kommer med fakta, så opplever jeg jo at dialogen er helt grei. Saklig uenighet, debatterer med folk som er saklig uenig, det er jo aldri noe problem.

Det som oppleves som utfordrende for representantene er når man ikke opplever at motstanderen har den samme realitetsforståelsen eller hevde det er andre motiver som ligger til grunn.

Politikker 4: «- Det var ofte henvendelser fra folk som var «riv ruskende» uenig med meg. Uten at de egentlig kunne begrunne det så godt. Så det hendte at jeg svarte. Men utfordrende, ja det var utfordrende, men Ikke vanskelig. Det er morro at jeg får noen reaksjoner også, som gjør at folk blir forbanna. Det at de mener de har rett og jeg har feil. «jaja». Jeg liker en god debatt. Jeg bruker som sagt ikke veldig mye tid på de som er veldig uenig med meg, for jeg vet at jeg ikke kan overbevise de uansett»

Informantene bruker mindre tid på de som er strekt uenig fordi de vet at de ikke kan overbevise dem. Informantene opplevende i veldig stor grad diskusjoner med kverulanter som ikke har samme perspektiv som de selv. Som de opplevde at det ikke nyttet å diskutere med. Da oppleves det som meningsløst å holde diskusjonen gående.

Men det er jo i den grad noen bare vil kverulere og ikke vil aksepterer fakta at det er problematisk, Det er litt sånn 'Trumpsk' ikke sant at det drar ut i konspirasjonsteorier eller anklager med helt andre tillegg det er helt andre motiver en det du faktisk har. Det er jo da det blir problematisk, for å se at her nytter det ikke å komme hverken med argumentasjon ut ifra et politiskståsted eller

fra fakta. Det nytter jo ikke? Motparten tar ikke imot uansett hva du kommer med, og da ser jeg på det som ganske lite vits i å holde det gående.

Informantene opplever diskusjoner med folk som ikke har de samme meningene som de selv. Slike diskusjoner virker av og til som håpløse å holde gående.

4.3.7 Dialog eller konfrontasjoner: funn i empirien

Svarer de på spørsmål fra befolkningen? Det er gjennomgående i datamaterialet at politikerne som er på sosiale medier også svarer på henvendelser i sosiale medier, om de blir tagget i innlegg, nevnt i tråder eller får direkte melding på messenger eller på veggen. Så svarer de stort sett på alle henvendelser og føler seg tilgjengelig for folk. Det gjelder også e-poster, telefoner og SMS. Her kan det beste bli det godes fiende, at noen henvendelser blir stående uløst fordi representanten har hatt et ønske om å bruke bedre tid for å gi et godt svar, så har henvendelsen blitt glemt. Dette var noe flere var oppmerksom på at kunne skje, dermed kunne de velge å ikke åpne meldinger hvis de var svært opptatt med andre oppgaver. Det eneste unntaket fra å svare er dersom en henvendelse ble oppfattet som krenkende eller at de opplever personen som én som ikke det nytter å snakke med, som bare ville spre «eder og galle». Da kunne representantene se an hvilken person dette var ved å vurdere Facebookprofilen deres og hva de generelt la ut på Facebook siden sin for å vurdere om det var et nett-troll, eller en ekte person med familiebilder og en mer fyldig profil.

De henvendelsene som skaper mest dialog kom oftere i messenger, men kunne også være kommentarer på politiske innlegg som de hadde delt. Det som skiller dialogen i messenger, var at det kunne ofte være av en mer sensitiv art. At de ble kontaktet av noen som hadde noe viktig å fortelle, som de ville at representanten skulle være klar over. Dette kunne være knyttet til feltet som de jobbet med, institusjoner som ligger tett opp mot dette feltet eller saker som de som henvendte seg mente at noen politikere burde vite om. Dette var en stor kilde til kunnskap og arbeidet i stortinget. Politikerne kunne bruke dette til å stille skriftlige spørsmål til statsråden og muntlige spørsmål i spørretimen. Når de var i posisjon, ville de da tatt dette videre direkte med statsråden eller partiledelsen for å sjekke ut sakene.

En representant forklarte om sin framgangsmåte for å få til en god dialog der representanten var ærlig om sine forkunnskaper, eller mangler på forkunnskaper og innrømmet hva hen ikke

kunne om dette feltet. At vedkommende også var en vanlig person som ikke var en ekspert på dette området. Som åpnet opp for at den andre følte deg mer komfortabel med dialogen. Og at de dermed var mer likestilt.

De opplever i stor grad konfrontasjoner i sosiale medier. Som fra aksjonsgrupper som har en mer koordinert form for målrettet argumentasjoner. Disse skaper mye irritasjon og får lite igjen for aksjonene. Det blir ikke reelle diskusjoner, men de ødelegger for politikerne. De som kommer med kritikk og konfronterer politikere i sosiale medier kan ha politisk tilhørighet på venstre og høyre siden i politikken. Flere opplever ståmannsargumentasjoner, der de opplever å bli ilagt andre motiver for å fremstås som «de onde». Dette bidrar i liten grad til dialog og de er epistemologisk langt fra hverandre.

I kapittelet om *Velgerkontakt* snakker jeg også om hvor viktig det er å være tilgjengelig i sosiale medier. Det som også er en gjenganger i materialet er at representantene kan velge å ikke svare dersom henvendelsene er sjikanerende, respektløse og inneholder personangrep. Noen ganger blir representantene utsatt for hets og personangrep og disse vil siles ut gjennom en vurdering av representanten selv. Ofte sier de at de ikke har all verdens tid og ønsker ikke å bruke den på folk som bare sprer «eder og galle» eller kaller dem for «idioter».

Flere representanter er oppfatter at følelser blir et redskap i å bevege mennesker og er engstelig for at mange bruker følelser for å bevege til mer ekstreme reaksjoner. Budskap som evner til å berøre sterkt emosjonelt blir hyppigere delt i sosiale medier, samt at algoritmene bidrar til at slike budskap blir mer delt og spres mer. Emosjonelle triggere kan være frykt, redsel, sinne og avsky. At emosjonelle triggere blir brukt bevisst for å spre budskap som er polariserende. Utfordringen mener representanten ikke bare ligger i sosiale medier, men også hos redaktør styrte aviser. Avisene har egne sosiale medier ansvarlig som bestemmer hva som sendes ut på plattformen og overstyrer redaktørplakaten. At også redigerte medier driver med klikk-bate, men også radge-bate. At dette var unødvendig og skapte meningsløse debatter som bidro til polarisering.

Hvordan representantene forholder seg til de som er uenig med dem kommer veldig på hvordan dialogen oppfattes. Representantene ønsker å begrunne og komme med fakta knyttet til sakene. Dersom motparten lytter til argumentene er det stor aksept for at de kan være uenig. Dersom motparten ikke lytter til argumenter, er det liten vits for representanten å holde dialogen gående.

5 Diskusjon

I denne delen skal jeg diskutere spørsmålet **hvordan bruker stortingspolitikere sosiale media?** Jeg gjør dette ved å først diskutere hva slags sosiale medier de bruker, så diskuterer jeg deliberative kvaliteter og opplevelsen av antagonisme på sosial medier, før jeg avslutningsvis drøfter funn med hensyn til internt og ekstern bruk av sosiale media.

5.1 Bruken av sosiale medier

Storingsrepresentantene har en variert bruk av sosiale medier de fleste deltar på flere plattformer, medianen utfra de fem plattformene vi undersøkte deltok de på minst 4. Facebook er den mest viktige og mest komplette plattformen. En slags offentlighet hvor alle er, fra man er «gammel nok» til man «går i graven». Plattformen er en utstrekning av samfunnet i den forstand at den har så høy deltakelse. Derfor er den fortsatt den mest relevante plattformen for de jeg snakket med. Twitter er litt nedadgående og oppfattes som elitistisk fordi andre deltakere ofte er intellektuelle og journalister. Likevel bruker mange den og følger med på debatter og deler innhold. Men er klar over at plattformen ikke er så inkluderende. Den mer impulsive Messinger plattformen har medført at det er noe lavere terskel for å ta kontakt med en politiker. De fleste henvendelsene i sosiale medier kommer via Facebook eller Messenger.

Et viktig funn gjelder **Instagram**. Instagram er ansett for å være en plattform som vil øke i bruk for å nå ut til de unge som i mindre grad er aktive på Facebook. Flere informanter mente at det ville være viktig fremover å bygge opp en større profil på Instagram, fordi de unge ikke er på Facebook. Erna Solberg har en vellykket bruk av plattformen med veldig mange følgere og høy aktivitet. Unge politikere bruker Instagram i større grad enn de eldre. Det er naturlig at unge politikere ønsker å nå ut til sin egen demografi, og synes det er viktigere å delta i offentligheten der deres generasjon er mest aktiv. Empirien tyde med andre ord på at Instagram vil være en sosiale media plattform som vil få økt betydning framover.

Når det kommer til representantenes bruk av plattformer, har Teams overtatt nærmest for internt bruk. Teams er ikke en sosial medieplattform og brukes i hovedsak til intern dialog i partigruppen, men også til politiske innspills grupper som gir politikerne på stortinget verdifull innsikt innenfor et tema fra deltakere fra «grasroten» som kan bidra med innsikt på et politisk felt.

5.2 Deliberative kvaliteter

Sosiale media bidrar til mer dialog mellom politikere og befolkningen. Diskusjonene er sjelden organisert av en tredjepart og det er opp til deltakerne selv å sørge for en ideell tale situasjon. Viktige indikatorer på en deliberativ diskusjon er **rasjonalitet, likhet, gjensidighet, faktabaserte begrunnelser og høflighet** (Strandberg og Grönlund 2018). Jeg har valgt å særlig ta for meg hvordan representantene forholder seg til faktabaserte begrunnelser, gjensidighet i samtale situasjonen og gjensidig respekt på sosiale medier.

Når det kommer til representantenes bruk av plattformer, har Teams overtatt nærmest for internt bruk. Det er stor grad av deliberative kvaliteter, rasjonalitet, likhet og gjensidighet. Det kan ha noe med hvordan møtet er satt opp. Avklart tema, alle har muligheten til å si noe, alle deltakerne er invitert og dermed mer lik. Men det er ikke en sosial medieplattform, men kan oppfattes som en utvidelse, dersom man deler lenker til møtet i sosiale medier, noe man kanskje sjelden gjør. Men her har dialogen internt deliberative kvaliteter.

Med hensyn til **faktabaserte begrunnelser** er det et generelt inntrykk av at representantene selv mener at de gjerne vil gi dette til befolkningen som spør og henvender seg til dem. Inntrykket er imidlertid også at representantene ikke opplever at befolkningen som henvender seg til dem alltid ser helheten og er villig til å forklare sine standpunkt.

Med hensyn til **gjensidighet i samtalesituasjonen** (det at folk hører på hverandre og tar inn over seg hverandres synspunkter) finner jeg at denne gjensidigheten er mer til stede når de har debatter med likesinnede, men finnes også med **motstanderes** aksepterer at man er uenig, men man tar innover seg hverandres synspunkter.

På spørsmålet om representantene opplevde **gjensidig respekt på sosial media** finner jeg at de opplevde gjensidig respekt. Men ikke i alle situasjoner. De opplevde det i størst grad i dialog med likesinnede, og i dialog med motstandere som vil akseptere uenigheter.

5.3 Antagonisme på sosiale medier

Jeg har valgt å særlig ta for meg det **lidenskapelige og følelsesladde** og det å se hverandre som **motstandere eller fiender**. Disse kriteriene er knyttet til antagonismebegrepet. For Chantal Muffe, innebærer antagonisme en aksept for at individer i samfunnet har ulike identiteter som ikke kan være enig i alt. Og at det i det politiske alltid vil være antagonisme.

Hun skiller mellom antagonistiske og agnostiske uenigheter og dette kan bedre tilnærmes som fiender og motstandere. Der motstandere i motsetning til fiender er villige til å se ting fra andre sitt perspektiv og erkjenne argumentasjonen eller begrunnelsen som valid. I den forstand at de aksepter at utfordringen det er snakk om kan løses på denne måten, men at de ikke foretrekker den løsningen som den andre har valgt.

Med hensyn til representantenes opplevelse av følelsesladde inntrykk finner jeg et klart inntrykk av at det er mye lidenskap og følelser knyttet til det politiske og debatten i sosiale medier. Stortingsrepresentantene blir eksponert for store variasjoner av følelser, hat, sinne, avsky, beundring og heiarop. De opplever at følelser blir utnyttet for å spre innhold fordi det gir en større spredning. Dette mener flere bidrar til polarisering og skaper et større 'oss' mot 'dem' relasjoner i debatten.

Noen har behov for å beskytte seg mot veldig sterke følelser og unngår å legge ut innlegg som de vet kan «trigge» noen, eller vekke mange motstandere. Å bli hengt ut i debatter oppleves som belastende, men de fleste anser denne belastningen som noe som kommer med jobben og at de må tåle kritikk. I denne tilnærmingen er motstand viktig fordi mye av diskusjonen i sosiale medier handler om å få fram uenigheter og argumentasjon for sitt perspektiv. Her er det store forskjeller på diskusjoner med en fiende og en motstander. Og analysen viser at måten stortingsrepresentantene velger å engasjere seg i dialogen handler om hvordan de oppfatter mot debattanten som en 'fiende' (som ikke erkjenner en felles forståelse på utfordringen) eller en motstander (som kanskje er villig til å adoptere en felles forståelse for utfordringen). Dette betyr ikke at motstanderen vil bli enig. Men aksepterer at argumentasjonen og andre hensyn kommer foran deres preferanser.

Med hensyn til representantenes opplevelse av debattformen på sosiale medier med hensyn til det å se på hverandre som om motstandere eller fiender finner jeg at representantene skiller på hvem det nytter å ha en diskusjon med og hvem det ikke er vits å diskutere med.

Tabell 5-1 Diskusjoner med motstandere og fiender

Motstandere	<ul style="list-style-type: none"> - Lytter til argumenter - Argumenterer for sitt syn - Enig om fakta - Uenig om løsning 	<ul style="list-style-type: none"> - Enig om å være uenig - Avsluttes
Fiender /antagonister	<ul style="list-style-type: none"> - Er ikke villig til å høre på motargumenter - Gjentakende argumentasjon - Urimelig argumentasjon - Ikke enig om fakta - Aksepterer ikke begrunnelser. 	<ul style="list-style-type: none"> - Slutter å svare - Har ikke tid til å fortsette diskusjonen - Sletter

Motstandere lytter til argumenter, argumenterer for sitt syn, man er stort sett enig om fakta, men man er uenig om løsningene. Representantene opplever at de har bidratt med fakta i debatten og forklart hvilke hensyn som er viktige for dem i denne saken. Selv om man ikke er enig så avsluttes diskusjonen.

Fiender lytter ikke til argumenter og gjentar sin egen argumentasjon, er uenig om fakta og aksepterer ikke begrunnelser. Informantene opplever at det ikke nytter å fortsette diskusjonen og det anses som meningsløst, så de slutter å svare. Dersom fienden fortsetter med plagsom, sjikanerende og krenkende adferd, kan representanten velge å blokkere 'fienden'

Informantene forteller også om interaksjoner med personer som kan bli identifisert innenfor det ulike typologiene av aktivister beskrevet av Neumayen og Svennsson (2016). Den mest 'behagelige' interaksjonen skjer mellom den Lovlydige aktivisten og representanten. Disse kan nok ha stort utbytte av å delta i meningsutveksling og dialog.

Måten dialogen blir innledet på er av stor betydning. **Den lovlydige aktivisten** har en sterk politisk oppfatning, har et tydelig politisk ståsted og engasjerer seg i politisk deltakelse. Deltar i deliberative meningsutvekslinger i sosiale medier og definerer seg ikke som en aksjonist. I konstruktive diskusjoner kan den **lovlydige aktivisten** ha noen fordeler som gir et bedre grunnlag for dialog, mest fordi de har mer respekt for motstanderen fordi de ser på 'dem' som en mostander og ikke en 'fiende som må ødelegges'. Den lovlydige aktivisten kan være enig om å være uenig, og kanskje godta at andre hensyn blir vurdert som mer viktig og akseptere dette selv om det ikke går i deres favør.

På den andre siden av konstruktiv dialog er ‘salong aktivisten’ av aktivistiske typologier vi finner hos Neumayen og Svennsson. **‘Salong aktivisten’** bruker sosiale medier for å skape fokus rundt politiske saker og problemstillinger. De deltar i debatter på sosiale medier, i ‘call to action’grupper på sosiale medier og kan delta i demonstrasjoner (som organiseres gjennom Facebook-grupper). Flere av informantene med hadde opplevd at politikker-siden deres er blitt gjenstand for aksjonsgrupper på Facebook. De opplevde det som at hver gang de la ut budskap fikk de stor pågang fra mer aksjonsrettede antagonister det ikke nyttet å diskutere med. Disse var knyttet til helt spesifikke politiske felt som representanten var knyttet til, som barnevern og AAP ordningen jeg finner i empirien.

Også i forumet aktiv i høyre kan man kanskje identifisere noen **aktivistiske typologier**, slik som deltakerne i debatten som lenker veldig mye til andre nyhetskilder, er fakta resistente og kan være sjikanerende overfor andre deltakere. Disse har nok noen identitet likheter med salong **aktivisten** og den **lovlydige aktivisten** er nok i høyeste grad identifiserbar med noen av aktive deltakere i Aktiv i Høyre.

5.4 Intern og ekstern bruk av sosiale medier

Ekstern bruk av sosiale medier handler om å være synlig i offentligheten og delta i offentlig debatt. Tidligere måtte man få innleggene sine publisert i en avis for at folk skulle lese dem. I dag kan politikerne skrive sine kommentarer til debatten rett i sosiale medier, på Twitter eller på Facebook. I sosiale medier prøver representantene i hovedsak å nå ut til de som kan være enig med høyre. Så når de legger ut budskapet er det først og fremst for at deres innhold skal finne et publikum som kunne vurdert å stemme på Høyre.

På Facebook deltar politikerne ved å dele innhold som bilder og innlegg. De deltar i debatter på sin egen side, eller på andres innlegg hvor de er med på en debatt på sitt felt hvor de begrunner sine påstander. Representantene er mest opptatt av å snakke om egen politikk og bruker sosiale medier for å se hvordan budskapet deres blir tatt imot av et publikum, dynamikken med sosiale medier gir en hurtigere samfunnsdebatt sammenlignet med hvordan samfunnsdebatten brukte å være gjennom leserinnlegg i redaksjonelle aviser. Det stilles desto mer ansvar til representantene som er «ansvarlig redaktør» for sitt eget innhold og debatter i deres kommentarfelt. Ofte er deres rolle å bidra til en mer opplyst folkemengde og forståelse for sakenes mer komplekse natur. Sosiale media er utfyllende for samfunnsdebatten hvor

spørsmål kan diskuteres bredere med velgerne ofte i motsetning til redigerte mediers bruk av overskrifter som kan virke misvisende til sakens bredere forståelse. Flere brukte sosiale medier til å oppklare det de opplevde som misforståelser som hadde oppstått. Representantene oppklarer faktagrunnlaget i saker og svarer på spørsmål. I debattene belyser de hvilke hensyn politikerne mener er viktig å ivare ta for å bevare et helhetlig perspektiv i politikktutviklingen (#helheten).

Representantene er også villig til å endre sin egen oppfatning på bakgrunn av diskusjoner og debatter i sosiale medier. Ved å få gode eksempler på hvordan politikken fungerer der ute, eller at nye problemstillinger blir belyst av en offentlig debatt kan de endre mening eller skape en mening. Politikernes deltakelse i sosiale medier bidrar til flere arenaer hvor politikk kan diskuteres. Dermed forbedrer offentlig debatt og kritikk i sosiale medier informasjonsgrunnlaget, høyner refleksjonsnivået og øker ansvarligheten hos beslutningstakere.

I Messenger kommer flere henvendelser med fortrolig innhold som folk av ulike grunner mener politikerne burde få med seg. Hvor de oppklarer faktagrunnlaget og svarer på spørsmål Denne dialogen er mer knyttet til deres rolle som ombudsperson og folkevalgt. Det har en egen forventning om at det er viktig for dem å «stille opp» i denne sammenheng. Disse henvendelsene blir ofte tatt videre med i det politiske arbeidet. Dermed er bruken sosiale medier sterkt knyttet til deres rolle som ombud. Det er blitt en ny kanal til det lovgivende organ som kan brukes direkte av privatpersoner.

For internt bruk av sosiale medier så må vi skille mellom internt parti arbeid og internt åpen diskusjon i forum. **Aktiv i Høyre** er et forum hvor debatten blant Høyre sine medlemmer kan ha veldig høy temperatur og hvor det er mye uenigheter. En mente at man nesten ikke kunne tro at dette var samme parti. Uansett hvor godt partiet gjør det på meningsmålinger så er det mye debatt i forumet. En annen mente at det er ofte de samme personene som går igjen som ikke gir seg. Hvis vi ser på GAL-TAN oversikten med data over høyrefolk, så er partiet ganske lik på den økonomiske politikken. Høyre sin økonomiske politikk er fortsatt dominerende, mens man på verdisaker er litt sprikende og det ligger en latent konflikt her som kommer fram i interne verdidebatter. I verdidebatter er partiet delt i to leire mellom det konservative og liberale. Høyre identifiserer seg som et liberalkonservativt parti det er en forventning om at verdipolitikken skal vedtas i dette kontrastfylte spennet mellom progresjons liberale og det tilbakeholde konservative som definerer disse verditradisjonene. I disse verdikonfliktene kan partiet dele seg i to leire. På saker som skiller de urbane og rurale kan

man få en sentrum-periferi-dimensjon som fungerer på samme måte. Likt er det også på grønn og næringspolitikk hvor disse hensynene kan skape kontraster på den politiske dimensjonen.

Høyre har et forum hvor denne uenigheten innad kommer til syne. Noen er enkle å diskutere med, som tar innover seg at «de på stortinget» også har ‘andre hensyn’ de må vurdere. Disse er da mer som en motpart enn en fiende, som aksepterer at man ikke er enig.

Det er ingen form for deliberative trekk i debatten der man kan diskutere seg fram til en felles enighet. Debatten bærer heller preg av antagonisme. Chantal Mouffe mener at antagonisme er noe som finnes over alt i samfunnet dette gjelder også innenfor det etablerte partiene slik som i Høyre. Etter hennes syn burde antagonisme være en kilde til inspirasjon for de etablerte partiene. Og at fiender bør forsøkes omgjort til motstandere man kan forhandle med.

Det oppleves for mange som ubehagelig fordi noen av deltakerne i debatten der er så uenig og etter deres syn fakta resistente. Jeg vil følgelig tolke det som at debattforumet Aktiv i Høyre, som er en intern side for partiet, har antagonistiske trekk, ved at man finner en ‘oss’ ‘dem’ oppfatning innad i dette fellesskapet av medlemmer. Diskusjonen og ulikheten kan bli så store at det virker som noen oppfatter ‘de andre’ i partiet som fiender. Det er ikke nødvendigvis slik at disse antagonistene utgjør en så stor gruppe. Som en representant hadde observert var det ofte de samme personene som gikk igjen. Hvis vi ser på studien til Strandberg og Grönlund er det få personer som ønsker å delta i debatter på nett, og de personene som er engasjerte har et sterkt engasjement i enkeltsaker. Det jeg ønsker å få fram er at enkelt personer som deltar på denne måten både kan ha antagonistiske og agnostiske trekk.

6 Avslutning

Jeg har spurt hvordan politikere på Stortinget bruker sosiale media. Jeg har intervjuet stortingspolitikere fra Høyre for å besvare dette spørsmålet, og har tatt for meg tre forskningsspørsmål. Jeg har funnet at stortingspolitikere i størst grad buker Facebook, men at de også er til stede på andre medier. I tillegg ser det ut til å kunne bli mer vanlig å bruke Instagram for å nå ut til nye velgere. Jeg har også funnet at stortingspolitikere stort sett ønsker å legge opp til, og å være med i konstruktiv dialog, men at de ser sine samtalepartnere an. Samtidig er sosiale medier en kanal der det uttrykkes følelser knyttet til det politiske. Stortingsrepresentantene opplever å være eksponert for følelser langs hele registret, de opplever sinne, avsky, beundring og heiarop. De opplever at følelser blir utnyttet for å spre innhold fordi det gir en større spredning. Dette mener flere bidrar til polarisering og skaper et større 'oss' mot 'dem' relasjoner i debatten. Sosiale medier brukes av mange for å spre kunnskap om saker. Aksjonsgrupper og ulike typer aksjonister er også en del av det representantene møter på når de deltar på sosiale media.

Jeg har også funnet at sosiale media bukes både eksternt som en informasjonskanal og for å nå nye velgere, og som en intern kanal. I den interne diskusjonen kan det også forekomme at det er stor uenighet, og denne uenigheten går ikke så mye på den økonomiske politikken som på uenighet i verdispørsmål. I så måte er det kanskje sunt at man kan se hverandre som motparter som bryner argumenter mot hverandre.

- Hvilke sosiale medier bruker de?
- I hvilken grad legger de opp til konstruktiv dialog og i hvilken grad bruker de det som en arena for å konfrontere synspunkt?
- Bruker de sosiale media mest internt, eller som informasjonskanal eksternt?

Både deliberativ og agnostisk demokrati forståelse gir en god forståelse på hvordan type dialog og kommunikasjon vi finner i sosiale medier. Tar teoriene ikke tak i noen nye utfordringer som demokratiet og grunnlagte for gode beslutninger står overfor i dag. Som er store endringer i den sosiale epistemologien. Hvordan blir fakta etablert i samfunnet.

Her er det to sammenhengende linjer som jeg tenker kan være relevant å trekke fram. Den ene er hvordan fakta kan etableres tillitsfullt. Den andre er hvordan usannheter kan avvises tillitsfullt. Noe som går igjen i datamaterialet er at konspirasjonsteorier og falske nyheter har ganske stor rekkevidde. Utfordringen i en mer demokratisk kontekst er at flere tror at

sannheten blir holdt fra dem. De tror det er andre agendaer enn det som blir uttalt som begrunnelser for beslutninger, dette vil redusere tilliten til de demokratiske beslutningene og de vil være mindre valide.

Flere jeg har snakket med føler en håpløshet knyttet til denne utfordringen. Debattene blir ikke avsluttet fordi man ikke har en felles, eller lik epistemologi. Dette er generelt sant også for mange partiske perspektiver innenfor de etablerte partiene. Dersom man skal bruke Chantal Mouffe sin radikale demokratiteori, skal nye perspektiver være en inspirasjon til de etablerte partiene for å skape en partitilhørighet til disse nye ideene. Konspirasjon teorier og falske nyheter vil kunne få innpass i de partiske perspektivene som de epistemologisk grenser mot.

Den deliberative retningen gir en viss form for beskyttelse mot at konspirasjonsteorier og falske nyheter skal få innpass i beslutningsprosesser og partiprogrammer. Demokratiske praksiser med debatt hvor man må begrunne sine synspunkter vil gjøre det vanskeligere å komme med påstander som ikke fakta sjekkes. Og denne rollen som fakta sjekker må påtas av alle de som ønsker å verne demokratiet. Denne kritiske innstillingen til hva som blir presentert som fakta er det som vil være viktig for hvordan fakta kan presenteres tillitsfullt og hvordan usannheter kan avvises tillitsfullt.

Referanser

- Bessette, J. M. (1980). Deliberative democracy: The majority principle in republican government. *How democratic is the constitution?*
- Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene (2012) Kvalitative Metoder – Empiri og Teoriutvikling. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS,
- Bryant, A & Charmaz, K. (2007) Grounded Theory – The SAGE Handbook of. London SAGE Publications Ltd
- Chappell, Z. (2012). Deliberative democracy: a critical introduction. Basingstoke, Palgrave Macmillan
- Eriksen, M B (2017) «Antagonisme, konflikt og identitet – en begreps analyse av ‘antagonisme’ i teorien til Chantal Mouffe» [UiO](#)
- Eriksen, E. O., & Weigård, J. (1999). Kommunikativ handling og deliberativt demokrati. *Bergen: Fagboklaget.*
- Estlund, D. M. (1993). *Texas Law Review.*
- Habermas, Jürgen. (1968) Borgelig Offentlighet
- Jørgensen, M., & Phillips, L. J. (2002). Laclau and Mouffe’s discourse theory. SAGE Publications Ltd, <https://doi.org/10.4135/9781849208871>
- Kvarv, S. (2021). *Vitenskapsteori: tradisjoner, posisjoner og diskusjoner* (Ny og utvidet utgave.). Novus forlag.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (2001). Hegemony and socialist strategy: Towards a radical democratic politics. Verso Books.

- Mouffe, C. (2013) *Hegemony, Radical Democracy, and the Political*, edited by James Martin, Taylor & Francis Group, 2013. *ProQuest eBook Central*,
- Mouffe, C. (Oversatt av Lars Holm-Hansen) (2015) *Om Det Politiske*, Cappelen Damm Akademis
- Mouffe, C. (1999). Deliberative democracy or agonistic pluralism? *Social research*, 745-758.
- Mouffe, C (Intervju 2021 #forum2000online (Chantal Mouffe Intervju 2021): Neoliberal systems face the crisis of democracy (<https://www.youtube.com/watch?v=q91195c1Mxs>))
- Neumayer, C., & Svensson, J. (2016). Activism and radical politics in the digital age. *Convergence* (London, England), 22(2), 131–146.
- Pitkin, Hanna Fenichel. 1972. *The Concept of Representation.*, Berkeley, CA: University of California Press.
- Rawls, J. (1971). *A theory of justice.* Cambridge (Mass.).
- Stein JS. (2023) Blir norsk politikk GAL? *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift.* 2023;39(1):41-49
- Strandberg, K., & Grönlund, K. (2018). Online deliberation. *The Oxford handbook of deliberative democracy*, 365-377.
- Grönlund, K., Strandberg, K., & Himmelroos, S. (2009). The challenge of deliberative democracy online: A comparison of face-to-face and virtual experiments in citizen deliberation. *Information Polity*, 14(3), 187–201.
- Strandberg, K., & Grönlund, K. (2012). Online deliberation and its outcome—evidence from the virtual polity experiment. *Journal of Information Technology & Politics*, 9(2), 167-184.
- Strandberg, K. (2015). Designing for democracy? An experimental study comparing the

outcomes of citizen discussions in online forums with those of online discussions in a forum designed according to deliberative principles. *European Political Science Review*, 7(3), 451-474.

Tjora, Aksel (2021) Kvalitative Forskningsmetoder – i praksis. (4. utgave) Gyldendal Norsk Forlag AS, Oslo

Thagaard, Tove (2009) Systematikk og innlevelse – En innføring i kvalitativ metode.

Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS, Bergen. (3. utgave 3. opplag 2011)

[https://ebookcentral-proquest-com.mime.uit.no/lib/tromsoub-ebooks/detail.action?docID=1318982.](https://ebookcentral-proquest-com.mime.uit.no/lib/tromsoub-ebooks/detail.action?docID=1318982)

<https://hoyre.no/troms-og-finnmark/aktuelt/elektrifisering-av-melkoya/>

Vedlegg

1. Skjema for behandling av personopplysning - SIKT
2. Intervjuguide
3. Informasjonsskriv til informantene
4. Samtykke erklæring

